

ISSN 1331-9345

Ožujak 2018.

LIST ŽUPE GOSPE SNJEŽNE Br. 23

www.vid.hr

**L
I
S
T
Ž
U
P
E
G
O
S
P
E
S
N
J
E
Ž
N
E**

VID-PRUD-DRAGOVIIJA-PODGREDE-OGRAĐ

Izdaje: Župni ured Vid

Lektura: prof. Tomislav Salopek

Uredili: Marko i Vicko Marušić, Branko Markota

Fotografije: Marko Marušić, Branko Markota i
Vicko Marušić, Anđelko Prusac, Stana Ramić,
Nikola Vučić

Naslovnica: Crkva Sv. Ivana na Dragoviji

Poledina: Otvaranje spomenika Knezu Domagoju u
Vidu 13.6.1997.

Dizajn naslovnice i poledine: Branko Markota
ISSN: 1331-9345

Svi koji žele surađivati u listu mogu svoje članke, crteže i fotografije poslati u digitalnom obliku na dolje navedene e-mail adrese.

Tel./faks: 020/687-392

Adresa: Župni ured Vid, Ledene Gospe 18, 20352 Vid

E-mail: zupni-ured@vid.hr i zupni.list@vid.hr

Naklada: 300 primjeraka

Tisak: FRAM-ZIRAL, Mostar

Za tisak: Ivan Ševo

Raspored bogoslužja u Velikom tjednu

Cvjetnica: u 8:30 h sveta misa u Prudu, a u 10 h procesija i pjevana Muka u župnoj crkvi u Vidu.

Veliki četvrtak: Blagoslov vina u Prudu u 17 h, u Vidu u 17:30 h

Misa večere gospodnje u 18:30 h

Veliki petak: Bogoslužje počinje u 18:30 h. Na kraju je, po običaju, procesija kroz mjesto.

Velika subota: Blagoslov hrane u Prudu u 18:30 h, u Vidu u 19:00 h
Bogoslužje uskrsnuća isusova počinje u 23:15 h.

Uskrs: Misa u Prudu u 8:30 h, a u župnoj crkvi u Vidu u 10:30 h,
Iza misa je procesija.

Uvodna riječ

Dragi i poštovani župljani, u ruci vam je novi broj župnog lista u kojem donosimo zapis događaja koji su se dogodili kroz proteklu godinu. Zahvalni smo svima koji su sudjelovali i dali svoj doprinos da i ovaj novi broj ugleda svjetlo dana. Lijepo je i pohvalno kada imamo svijet zajedništva, međusobnog darivanja i povezanosti. Svi naši prilozi su protekli iz takvog ozračja i zato su ovdje da nas podsjetite i obogate da ne zaboravimo na našu svakodnevicu te na životne događaje u našoj župi i u našim mjestima. Ja kao župnik zahvalan sam na svemu što Vi činite za našu međusobnu povezanost i suradnju. Zahvalan sam na živahnom i bogatom duhovnom životu, koji se odvija tijekom cijele liturgijske godine. Ovo je prilika da Vas potaknem na još intenzivnije uključivanje u crkvena događanja tijekom godine, posebice naše mlade. Ima lijep broj onih koji su uvijek pri ruci i na koje se možemo osloniti, no postoji i dio onih koji su po strani, koji su postali pasivni i indiferentni a svi smo uvijek dobro došli. Drago nam je vidjeti naše mlade kako ministriraju, čitaju, pjevaju i na druge načine obogaćuju našu župnu zajednicu na čemu smo ih zahvalni. Pohvalno je od Vas starijih što ste preneli i ostavili našim mladima tradiciju i običaje koji su rado prihvaćeni, no u svemu tome nipošto Vi mladi nemojte zaboraviti ono što je najvažnije, najznačajnije i najbitnije a to je prakticiranje vjere na ispravan način-dolazak nedjeljom i blagdanima na svete mise.

Poznato vam je svima da je ova godina u našoj Splitsko-makarskoj nadbiskupiji posvećena našim majkama za koje posebno molimo i zahvalni smo im što sa svojim supruzima čine sve u izgradnji naših obitelji te u odgoju naše djece i mladih. Svi smo pozvani na molitvu da i naše obitelji budu pravi izvor života i radosti.

Nalazimo se u Velikom i svetom tjednu u kojem slavimo najvažnije otajstvo naše vjere, Kristovu muku, smrt i Uskrsnuće. Neka Uskrsli Gospodin svima nama udjeli radost života te vam svima Sretan i Blagoslovljen Uskrs.

Župnik don Milivoj Čalo
(Tekst nije lektoriran)

50 godina redovništva

Splitska Provincija sv. Josipa Sestara služavki Malog Isusa 14. kolovoza 2017. u Livnu, u Duhovnom centru Kuća Djeteta Isusa, svečano je proslavila jubileje redovničkih zavjeta svojih sestara: jedna je sestra položila prve redovite zavjete, dvije su sestre obnovile redovite zavjete, dvije sestre proslavile su 25. obljetnicu, 16 sestara 50. obljetnicu, a sedam sestara 60. obljetnicu.

Među njima su i dvije naše župljanke koje su proslavile 50. obljetnicu: s. **M. DRAGUTINA (Ivanka) BORAS** i s. **M. NATALINA (Mara) VIDOVIĆ**, obje iz Vida. Osim njih, iz doline Neretve zavjete su obnovile: 25. godina s. M. MARTINA (Marina) Grmoja iz Metkovića te četiri časne sestre iz Vidonja: 50 godina s. M. HRIZANTA (Anđelka) BARIŠIĆ i s. M. JASNA (Vica) BARIŠIĆ, 60 godina s. M. ARSENIJA (Skolastika) VIDOVIĆ i s. M. PANKRACIJA (Stana) VIDOVIĆ.

S. M. DRAGUTINA (Ivanka) BORAS

rođena je 24. studenoga 1948. u Vidu, od oca Šimuna i majke Kate rođ. Šiljeg. U Družbu je primljena u srpnju 1962. god., a u novicijat 15. kolovoza 1966. u Zagrebu – Kraljevac. Prve redovničke zavjete polaže 15. kolovoza 1967. u Zagrebu, a doživotne 15. kolovoza 1973. u

Čardaku-Doloroza (BiH). Nakon položenih prvih redovničkih zavjeta odlazi u Dubrovnik, s samostan „Sv. obitelji” od 1967. do 1969. god. za rad u pletionici. Godine 1969. do 1971. na dužnosti je u samostanu otaca Scalabriana u Loretu radeći kućne poslove, a u 1971. godini pola godine je u filijali u Grotaferati – Rim. Potom odlazi u Busto Arzasio – Italija godinu dana i pomaže u sirotištu. U starački dom u Meratama premještena je 1972. god. te radi kao njegovateljica do 1980., a 1980. dolazi u Nadbiskupsko bogoslovno sjemenište u Splitu do 1983. god, obavljajući kućanske poslove. Iz Splita dolazi u samostan u Sutivanu – Brač i tri godine radi kao

njegovateljica kod štićenica u samostanu. Istu službu obavlja u samostanu u Dubrovniku od 1986. do 1989. god. U samostan u Omišu dolazi 1989. god. i do 1994. radi kod djece s posebnim potrebama o kojima se brinu sestre. Nakon toga odlazi u samostan „Josipovac“ u Mandaljeni-Mlini i njeguje također djecu s posebnim potrebama o kojima se brinu sestre u istom samostanu i ostaje do 2004. god. Od 2004. god. ponovno dolazi u Dubrovnik i njeguje štićenice u samostanu „Sv. obitelji“ do 30. studenoga 2015. Iste godine 16. listopada dolazi u samostan „Nazaret“ u Omišu za njegovateljicu djece s posebnim potrebama, a na toj je službi i sada. ♦

S. M. NATALINA (Mara) VIDOVIĆ

rođena je 30. ožujka 1945. u Vidu, od oca Ivana i majke Ive rođ. Volarević. U Družbu je primljena 1. kolovoza 1965., a u novicijat 15. kolovoza 1966.

u Zagrebu – Kraljevac. Prve redovničke zavjete polaže 15. kolovoza 1967. u Zagrebu, a doživotne 15. kolovoza 1973. u Čardaku – Doloroza (BiH). Nakon položenih prvih redovničkih zavjeta dolazi u Split, u samostan „Sv. Ane“, a službu dobiva u Domu umirovljenika na Lovretu i radi u praonici od 1967. do 1986. god. Od 1986. god. boravi u Nadbiskupskom bogoslovnom sjemeništu i pomaže u kućanskim poslovima te se brine o urednosti ustanove. U tada provincijalnu kuću na Šinama dolazi godinu dana,

a od 1989. ponovno dobiva istu dužnost u Nadbiskupskom bogoslovnom sjemeništu do 1993. god. Zbog zdravstvenih problema i kirurškog zahvata boravi na Šinama (provincijska kuća) na oporavku godinu dana, te se 1994. god. ponovno vraća na istu dužnost u Nadbiskupsko bogoslovno sjemenište. Odlukom provincijske uprave dolazi u samostan „Sv. Josipa“ na Šinama 5. studenoga 2011. za njegovateljicu bolesnih i nemoćnih sestara. Tu službu obavlja i sada.

Č. s. Natalina Vidović jubilej je proslavila u subotu 19. kolovoza u Vidu u krugu rodbine. ♦

ZLATNI JUBILEJ SESTRE M. NATANAELE OD MALOG ISUSA

Zajednica sestara u Karmelu u Mariji Bistrici svečanim je euharistijskim slavljem 19. kolovoza obilježila pedesetu obljetnicu života po zavjetima s. Marije Natanaele od Maloga Isusa (Ane Šiljeg iz Vida). Tom prigodom don Mladen Margeta, bivši župnik u Vidu, slavljeničinu rodnom mjestu, pročitao je i uručio s. Natanaeli povelju s blagoslovom sv. oca

Franje. Kako je rekao don Mladen, baš prije 50 godina, kad je ušao u sjemenište, povezao se s dvjema rođenim sestrama s. Natanaele, redovnicama služavkama Malog Isusa.

Redovnički život sestre M. Natanaele od Malog Isusa iznimno je bogat i zanimljiv. Rođena je 30. rujna 1947. u Vidu od oca Ante i majke Mande r. Kešina. U Družbu sestara Služavki Malog Isusa ulazi 4. kolovoza 1965., gdje polaže i prve zavjete 15. kolovoza 1967., a vječne 15. kolovoza 1973. U Karmel u Brezovici ušla je 26. rujna 1988. godine. Svečane zavjete u Karmelu položila je 1. listopada 1991. Kao dobrovoljka krenula je 17. kolovoza 1992., zajedno s drugim

dvjema sestrama, na molbu poglavara iz Rima i Karmela u Sofiji, u Bugarsku, kako bi pomogla sestrama karmelićankama u Karmelu u Sofiji. Vratila se nakon 5 godina. Ponovno je u Bugarskoj bila od 2008. do 2011. godine u službi priorice. U Mariju Bisticu, na osnutak Karmela, došla je s ostalim sestrama 25. rujna 1998. U toj je zajednici više puta bila savjetnica, a dva trogodišta priorica samostana.

Sestra Natanaela pisala je i za naš List župe Gospe Snježne, broj 9., 2016. god. U 52. godini redovništva umrla joj je starija sestra č. s. Ilinka (Kata) Šiljeg. Od rodbine ima braću Matu, Franu i Vidu, sestre Maru i č. s. Alenku (Vinku). ♦

Crtice iz prošlosti

Andelko Prusac

U vrijeme starijih generacija, kada nije bilo današnje tehnologije i društvenih mreža, naš se domaći svijet družio i sastajao na tzv. gredama, sastajalištima negdje na zgodnoj lokaciji najčešće u središtu sela. Tu su se prenosile/razmjenjivale vijesti i kojekakve informacije. Zbijale se šale i zafrkancije i na svoj i tuđi račun. Današnji, virtualni svijet bio je znanstvena fantastika. Vrijedno je spomenuti da ni vodovod tada još nije bio dostupan (ljetu 1986.). Dvije takve „grede“ donosimo na starim fotografijama. ♦

Na drugoj strani, na Maloj rivi, bila je još starija, Šanjina greda; slijeva nadesno: Dujo Bukovac, Nikola Volarević Ćorlija, Ante Suton - Tiće, Ivan Vučić - Šanje i Ante Ramić Šalin - Crni

Kekavica u lijevom kutu; Mala riva i Šanjina kuća, negdje u periodu 1968. - 1973.

Pejarova greda, na Velikoj rivi, uz kuću Drage Pejara; slijeva: Vinko Brnas, Vinko Volarević - Gagarin, Mate Prusac, Frane Pejar i Ivan Boras (slikano oko 1985.)

Deset godina

od otvorenja Arheološkog muzeja „Narona“

Toni Glučina, ravnatelj AMN-a

Arheološki muzej „Narona“ osnovan je 2005. godine Uredbom Vlade kao javna ustanova od interesa za Republiku Hrvatsku. Nakon svečanog otvorenja, na Međunarodni dan muzeja, 18. svibnja 2007., posjetiteljima je omogućen uvid u cjelokupni rad Muzeja. Budući da je 18. svibnja 2017. obilježena deseta obljetnica od otvorenja, prigodno je napisati nekoliko riječi o radu Arheološkog muzeja „Narona“.

Muzej je izgrađen u mjestu Vidu, gdje se nalazi jedno od najpoznatijih arheoloških nalazišta na istočnoj obali Jadrana. Iako se antičko trgovište na rijeci Neretvi spominje kod grčkih pisaca Pseudo-Skilaka i Teopompa već u 4. st. pr. Krista, ono još nije sa sigurnošću ubicirano. U mjestu Vidu nalaze se ostatci antičkoga grada pouzadano datiranog u 2. st. pr. Krista, koje nakon stjecanja kolonijalnog statusa dostiže vrhunac potkrajem 1. st. pr. Krista. Tijekom razdoblja Rimskog Carstva Narona je značajno naselje, a u ranokršćansko doba bila je i biskupsko sjedište. Nejasno je doba propadanja grada, koje se

uobičajeno datira u početak 7. stoljeća, tijekom brojnih avaroslavenskih provala na područje Dalmacije. Arheološki nalazi upućuju na naseljavanje i nakon kasnoantičkog doba te će buduća arheološka istraživanja dati pouzdan odgovor o eventualnom kontinuitetu naseljavanja ovoga važnog grada.

Arheološka iskopavanja u Vidu provode se od kraja 19. st., a početkom 20. st. veliki doprinos poznavanju Narone dala su istraživanja koja je proveo Carl Patsch, kustos Zemaljskog muzeja u Sarajevu. Od sredine prošloga stoljeća stručnjaci Arheološkog muzeja u Splitu provode opsežnija istraživanja u Vidu (1951. godine Ivan Marović, kasnih 60-ih i 70-ih godina prošloga stoljeća Nenad Cambi, tijekom 80-ih Frane Buškariol, a od 1988. do 2004. godine Emilio Marin). Među brojnim pronađenim arheološkim nalazima iz Narone izdvaja se devetnaest mramornih kipova iskopanih 1995. i 1996. godine. Oni prikazuju rimske careve (August, Tiberije, Klaudije, Vespazijan), carice (Livija?, Agripina Mlađa?) te druge članove carskih obitelji, a čine najbrojniju ikada pronađenu

skupinu carskih kipova na prostoru Rimskog Carstva. Važnost ovog nalaza leži i u činjenici da se na lokalitetu Augusteum može pratiti uspon i pad rimskoga imperijalnog kulta, od kraja 1. st. pr. Krista sve do kraja 4. st. pos. Krista.

Upravo spomenute statue izložene u *in situ* prezentiranim arhitektonskim ostacima Augusteuma čine najvažniji dio stalnog postava Arheološkog muzeja „Narona“, a postavili su stručnjaci Arheološkog muzeja u Splitu. Opravdanost izgradnje očituje se u činjenici da je i nakon deset godina od otvorenja još uvijek prisutno veliko zanimanje posjetitelja te Muzej iz godine u godinu bilježi rast broja posjetitelja. Arheološki muzej „Narona“ stvarna je atrakcija, što potvrđuje i velik broj organiziranih grupnih i individualnih posjetitelja, a lokalitet Narona upisao se na turističku kartu Hrvatske kao nezaobilazno odredište publike zainteresirane za antičko nasljeđe. Osim toga, sama muzejska zgrada jedno je od boljih i nagrađivanih ostvarenja suvremene hrvatske arhitekture.

Nakon otvorenja Muzeja obnovljeni su prostori u

prizemlju Osnovne škole *Don Mihovil Pavlinović*, Područna škola Vid, u kojima je nekada bila izložena Arheološka zbirka Narona. Prostori su uređeni i opremljeni kao čuvaonica, restauratorska radionica i prostor za pohranu registraturne građe. U samom Muzeju je prostor *caffe*-bara prenamijenjen u prostoriju polivalentne namjene (za povremene izložbe i predavanja) te privremenu knjižnicu. Upravo zbog nedostatka radnih prostora i gore navedenih privremenih rješenja izrađen je idejni projekt za novu muzejsku zgradu u sklopu koje bi se nalazili izložbeni prostori, multimedijalna

dvorana, čuvaonice, uredi i radne prostorije za stručne djelatnike, dormitorij te drugi prostori prijeko potrebni za uspješan rad Muzeja.

U dosadašnjem radu Muzej se vodio visokim stručnim standardima prilikom prikupljanja građe, njezine obrade i prezentacije. Potrebno je istaknuti da lokalitet antička Narona nije dovoljno arheološki istražen te da pojedini lokaliteti zaslužuju bolju prezentaciju (Sveti Vid, Erešova kula, bazilika u Barama). Tijekom posljednjih godine Muzej je proveo zaštitna iskopavanja i sondažna arheološka iskopavanja u okviru postupka

legalizacije bespravno izgrađenih objekata, a u sljedećem razdoblju planiran je nastavak istraživanja gradskih fortifikacija te njihovo konzerviranje i prezentiranje, kao i iskopavanja drugih lokacija u Vidu i u širem okruženju. Uređenjem novih i postojećih arheoloških lokaliteta i njihovom adekvatnom prezentacijom otvara se niz mogućnosti za otvaranje dodatnih sadržaja za turiste i posjetitelje u mjestu Vidu, što bi u konačnici rezultiralo većim interesom i povećanjem broja posjetitelja.

U kratkome vremenu Arheološki muzej „Narona“ postao je važna kulturna ustanova na

nacionalnoj razini. U većem su dijelu ispunjeni opći ciljevi poput povećanja broja stručnih zaposlenika, uspostavljanje politike izložbi, pokretanje publicističke djelatnosti, uvođenje multimedijalnih sadržaja, nastavak arheoloških iskopavanja, edukacija svih dobnih skupina te prikupljanje, zaštita, stručna obrada i prezentacija nalaza i dokumentacije.

Od otvorenja Arheološki muzej „Narona“, usprkos neadekvatnom i malom prostoru, uspio je organizirati suradnju s arheološkim muzejima u Zagrebu, Puli, Splitu, Zadru i u Dubrovniku, te Muzejom antičkog stakla u Zadru i

Muzejom hrvatskih arheoloških spomenika u Splitu, a u idućim godinama planirano je ostvariti suradnju i s drugima arheološkim muzejima i arheološkim zbirkama iz RH. U okviru pedagoško-andragoške djelatnosti Arheološki muzej „Narona“ sudjeluje u akciji *Noć muzeja* Hrvatskog muzejskog društava te u obilježavanju Međunarodnog dana muzeja i akcijama Sekcije za muzejsku pedagogiju i kulturnu akciju pri HMD-u. Pokretač je i dugogodišnji organizator događanja *Rimska noć u Naroni*, kojemu je svrha oživjeti antičko nasljeđe Vida, a prepoznala ga je i podržala šira lokalna zajednica.

Ono što valja istaknuti kao najveći potencijal Arheološkog muzeja „Narona“ jest činjenica da je to relativno „mlad“ muzej s odgovornom upravom i snažnom željom za afirmacijom, te motiviranim osobljem i ugodnim radnim ozračjem. Osim toga, potrebno je istaknuti bogatstvo kolekcije i visoke muzeološke standarde u svim oblicima rada. Muzej odlično surađuje s lokalnim stanovništvom, a otvoren je i za različite suradnje na nacionalnoj i međunarodnoj razini. Također je važno napomenuti da se skrbi o iznimno značajnom antičkom lokalitetu *Narona* dobro poznatom domaćoj i inozemnoj stručno-znanstvenoj javnosti. Prvi je muzej *in situ* prezentacijom u Hrvatskoj te je u kratkome vremenu od otvorenja uspostavio stalnu

publiku i postao važna kulturna institucija na nacionalnoj razini.

Na samom kraju naglasio bih da je Arheološki muzej „Narona“ tijekom 2017. godine s izložbom *Forum Naronitanum* gostovao u Splitu, Zadru, Zagrebu i Puli, a da se zagrebačkoj publici predstavio još jednom izložbom. U Muzeju su organizirane četiri vlastite i jedna gostujuća izložba, a istaknuo bih posljednju izložbu pod nazivom *Vid Vidu*. Naime, riječ je o izložbi kojom su predstavljene darovani kameni spomenici prikupljeni od otvorenja Muzeja. Izložbom se publiku upoznalo s vrijednim donacijama koje su mještani Vida poklonili Arheološkom muzeju „Narona“. Stoga, najsrdačnije zahvaljujemo don Alojziju Bavčeviću i don Ivi Bezini, gospođama Asji Peko, Ireni Ramić Renki i Aniti Vučić, te gospodi Branku Borasu Kusi, Peri Borasu Bilom, Ivici Bukovcu Bepu, Mili Bukovcu Mišku, Jošku Iliću Joji, Mati Iliću, Žarku Markoti, Davoru Taslaku Đudi, Draganu Vučiću Jajku, Josipu Vučiću Titoji na darovanim spomenicima. U ime Arheološkog muzeja „Narona“ još jednom najsrdačnije zahvaljujem svim darivateljima uz poruku da njihovi darovi nisu samo predmeti u muzejskom fundusu već pravi izrazi svijesti o očuvanju naronitanskoga arheološkog nasljeđa i želje za nastavkom uspješne suradnje mještana i stručnih djelatnika koja traje već gotovo cijelo stoljeće. ♦

20. obljetnica

spomenika knezu Domagoju u Vidu

Branko Markota

Prošle godine, točnije 13. lipnja, na blagdan Svetog Ante, navršila se 20. obljetnica svečanog otkrivanja spomenika knezu Domagoju, koje se zbilo u petak 13. lipnja 1997.

Prijeratna ideja skupine mještana za postavljanje biste knezu Domagoju u Vidu počela se realizirati nakon Domo-vinskog rata. Od ideje o malenoj bisti spomenik se razvio u velebni impozantni spomenik „Domagojevi strijelci“ autora Stjepana Skoke koji je postavljen na platou između crkve i groblja. Na tom mjestu bila je prije toga šikara, s kamenim gromadama. Otprilike na mjestu gdje je danas cesta prema crkvi nalazila se velika otvorena čatrnja (oko 3 x 7 m) koja je djeci služila i kao bazen. Nakon što je iza groblja napravljen bazen za vodovod, čatrnja je srušena i zatrpana. Pri izgradnji spomenika napravljen je betonski podest za spomenik prethodno dopremljen iz Zagreba u dijelovima te je na licu mjesta spojen i postavljen. Uokolo spomenika nasuta je zemlja, čime je cijeli plato postao uzvišenje. Prije je kod kupole crkve, na sjevernoj strani uz bedeme, bio kameni biljeg kao

mjesto najviše trigonometrijske točke brda prema kojoj je Vid na 58 m nadmorske visine.

Plato spomenika danas je na višoj koti. Za ovu je svečanost uređena, proširena i asfaltirana Cesta dr. Franje Tuđmana od pošte do crkve, kao i sami plato ispod i pokraj crkve. Uz crkvu je postavljena svečana pozornica na kojoj se okupio tadašnji gotovo cijeli državni i politički vrh na čelu s prvim predsjednikom RH dr. Franjom Tuđmanom, ministrom obrane Gojkom Šuškom i predsjednikom Vlade Zlatkom Matešom. Spomenik je blagoslovio tadašnji nadbiskup msgr. Ante Jurić.

Nakon svečanosti se predsjednik Tuđman pješice spustio stubama uz bedeme do škole, gdje je razgledao arheološku zbirku. Predsjednik je potom otišao u Metković, gdje je održan završni veliki predizborni skup na Trgu kralja Tomislava na kojemu se okupilo oko 10.000 ljudi. U nedjelju 15. lipnja 1997. održani su predsjednički izbori na kojima je već u prvome krugu pobijedio dr. Tuđman koji nije završio mandat do kraja jer je preminuo 10. prosinca 1999. ♦

Otkrivanje spomenika knezu Domagoju u Vidu 13. lipnja 1997.

Krijesnice iz duše s. Ilinke, koje je zapisala u svojoj duhovnoj bilježnici

(isječke prepisala i preuzela s. Maneta)

„Blago onomu tko se s Tobom, Isuse, svako jutro rukuje. Isuse dragi, dobro Ti jutro. Evo Ti Tvoje Ilinke. Blagoslovi je i vodi putem koji k Tebi vodi. Sve što budem danas molila, govorila i radila, neka bude Tebi na slavu. Molim Te, blagoslovi Svetog Oca, sve kardinale, biskupe, svećenike, redovnike i redovnice. Blagoslovi našu zajednicu, Provinciju i Družbu. Blagoslovi svaku sestru naše Družbe. Blagoslovi naš, hrvatski narod i cijeli svijet. Sve ti, Isuse, prikazujem po rukama Tvoje i moje Majke Marije.

Milosti puna, moli za nas.

Milosti puna, zagovaraj nas.

Milosti puna, na životnom nas putu vodi.

Milosti puna, u vjeri učvrsti nas.

Milosti puna, do potpuna predanja Isusu prati nas.

Milosti puna, u Nebo dovedi nas.

Marija je uvijek bila u stavu slušanja, razmišljanja i prihvaćanja Božje volje. I mi smo pozvane u vjeri začeti i roditi Krista. Duhovno se rađanje događa po slušaju i prihvaćanju Božje riječi.

Tiho Mali Isus spava.

Njegova služavka tiho u svojem prebrojava srcu radosna i žalosna, slavna i svjetlosna otajstva krunice.

Tiho Mali Isus spava.

Njegova mu se služavka tiho u svojem srcu klanja, sebe i cijeli svijet Njemu poklanja. Tiho Mali Isus spava.

Njegova služavka svoje dužnosti i obveze savjesno obavlja. Tiho Mali Isus spava.

Njegova služavka žalosnima, bolesnima i potrebnima život uljepšava.

Neka nam Majka Marija pomogne da budemo blaga i ponizna srca. U samostanu je najvažnija međusobna ljubav. Isus dragi će nas pitati samo jedno: jesmo li se voljele i pomagale jedna drugu. Ništa nas ne usrećuje koliko međusobna ljubav i prihvaćanje. Na revnim i dragom Bogu posve odanim redovnicama počiva Božji blagoslov. Da bismo bile sretne, moramo se truditi oko malih stvari: biti pažljive, susretljive, pomagati se, voljeti se. Male, sitne stvari učinjene s ljubavlju vode velikoj svetosti. Oslobodi nas, Gospodine, nemarnosti. Daj nam, Gospodine, milost da naša svjetiljka uvijek ima ulja.

Naše je zvanje Božji dar. Hvala Ti, Gospodine, što si me nedostojnu pozvao. Predajem Ti sve svoje sposobnosti. Marijo, ljubljena Majko, Ti me vodi k Isusu. Daj, Isuse, da moj život

bude Tebi na slavu i na spas svijeta.

Isuse moj, učini me anđelom mira kojega svačija nevolja dira u srce. Budi anđeo mira pa ćeš biti draga svima.

Hajdemo Kristu vjerno služiti.

Hajdemo se voljeti i pomagati.

Hajdemo jedna drugu razumjeti.

Hajdemo odlučiti nikada ogo-varati.

Hajdemo odlučiti samo dobro pohranjivati u svojem srcu.

Hajdemo se moliti Isusu za spas cijeloga svijeta.

Hajdemo u ljubavi povezane biti.

U ovo malo života što ga još imamo samo za ljubav Božju znajmo i Isusu ga dajmo.

Mlada sestra s kojom radim mora doživjeti i osjetiti moju ljubav, prihvaćanje, ohrabrenje. Početnice (*misli na mlade sestre*) treba oduševljavati, hrabriti, poticati, razumjeti i za njih puno, puno moliti. Dragi nas Utemeljitelj gleda. Naše dobre i svete pokojne sestre za nas mole. Trudimo se biti dragom Malom Isusu drage i jedna prema drugoj susretljive. Bolesne i starije sestre moraju biti voljene. ... A ti, s. Ilinka, prihvati, voli i moli za svaku sestru drage Družbe.

Danas, kao i uvijek, ništa nije važnije i ljepše od toga

nego da se vlastiti život utroši za Gospodina i najpotrebitije od njegove djece. Reći utješnu riječ, ohrabriti, podržati, dati dobar savjet, pohvaliti, saslušati i učiniti još mnogo toga što možemo u ovoj duhovnoj oskudici besplatno podijeliti.

Isuse moj, prinosim Ti, ovo-ga dana i časa, svoje brige, svoje boli i sva iskušenja, kao žrtvu ujedinjenu s Kristovom mukom i Otkupiteljskom patnjom za spas cijeloga svijeta. Neka moja patnja bude za blagoslov moje Provincije, Družbe, mogega dragog hrvatskog naroda, moje rodbine i cijeloga svijeta. *Lice Tvoje, Isuse, želim gledati. Tvoju pjesmu želim pjevali. S Tobom i za Tebe želim živjeti i raditi.*

Isuse dragi i mili, daj da živim tako da se Tvoga dolaska ne postidim.

Kako će nam biti lijepo, Isuse, s Tobom u raj, samo treba u djelotvornoj ljubavi pretrčati svoju životnu stazu. Tebe ljubiti, Isuse, i stvorenje svako, to i nije baš lako, ali rajska vrata otvaraju se samo tako!

Ja vjerujem u Tebe, Bože moj, i nadam se protiv svake nade da ću Tvoje lice vidjeti i Tvoje sveto ime vječno slaviti. Daj, Isuse, da kroz svu vječnost hvalim neizmjernu dobrotu i ljubav Tvoju, što si pogledao na malenost i bijedu moju.” ♦

ZAHVALA

U povodu smrti naše drage sestre Ilinke

Poštovanoj Provincijalki s. Anemari i svim sestrama u Provinciji u ime naše braće: Mate, Frane, Vide i sestre Mare i u naše osobno ime odsrca zahvaljujemo što ste u tako velikome broju ispratile našu sestru Ilinku na vječni počinak, izrazile nam iskrenu sućut i dijelile s nama bol te Gospodinu prinosile molitve za pokoj njezine duše.

Srdačnu zahvalnost izražavamo osobito sestrama u Dubrovniku u samostanu Sv. obitelji, koje su Ilinki iskazivale veliku ljubav i pažnju u njezinoj bolesti. Zahvaljujemo Gospodinu za njezin život i nesebično služenje u svojoj Družbi, koju je jako voljela, pa neka i sada moli Oca Nebeskoga da na njezino mjesto pozove nova zvanja, koja će nesebično služiti u svojoj zajednici i u Crkvi Božjoj, kao Služavke Malog Isusa. Dao Bog!

Zahvalne s. Alemka i s. Natanaela od Malog Isusa

Pola stoljeća u dijaspori

- prva vidonjska kolonija u Norveškoj

Danas u Norveškoj postoji jedna kolonija Vidonjaca, od kojih su oni prvi prije gotovo pola stoljeća (1970. godine) *trbuhom za kruhom* pristigli u svoju novu domovinu. Fotografija, koja je snimljena 1987. godine, jedina je na kojoj su sva desetorica Vidonjaca, godišta od 1948. do 1954. ♦

Stoje slijeva: Marin Vučić, Nikola Beš, Petar Suton, Mihovil Jurišin, Jure Ilić (umro 2008. god.) i Jure Markota (umro 2012. god.).

Čuče slijeva: Anđelko Prusac, Nediljko Krstičević, Nikola Vučić i Bariša Kešina (umro 2002. god.)

Pošla u zagrljaj Milosrdnog Oca

sestra Ilinka (Kata) Šiljeg

s. Maneta Mijoč

Napomena: tekst je trebao biti objavljen u prošlome broju

U 71. godini života i 52. godini redovničkih zavjeta, u samostanu Svete obitelji u Dubrovniku, osnažena Božjim milosrđem po svetim sakramentima, u subotu 26. studenoga 2016. u sedam sati ujutro, tiho i blaženo u Gospodinu preminula je naša draga s. Ilinka. Njezino je bolešću ispaćeno tijelo otpočinulo, a patnjom pročišćena duša zablislala nebeskim sjajem u rajskoj slavi u zagrljaju Oca nebeskoga i Presvete Djevice Marije.

Pokopana je u ponedjeljak 28. studenoga u Dubrovniku. Svetu misu zažalnicu u 14 sati u crkvi sv. Petra na Boninovu predvodio je generalni vikar Dubrovačke biskupije don Petar Palić, u koncelecijaciji sa sedmoricom svećenika. Homiliju je imao biskupijski delegat za redovnice o. Stanko Dodig iz samostana otaca kapucina u Dubrovniku, a sprovodne je obrede predvodio župnik Župe sv. Mihajla na Lapadu don Robert Cibarić. Okupio se sedamdesetak naših sestara, na čelu s provincijalkom s. Ancmarie Radan i vrhovnom savjetnicom s. Marijom Banić koja je došla iz Zagreba. Na sprovod

je iz Splita manjim autobusom došlo 27 sestara, zatim sestre iz Metkovića i Opuzena, Mandaljane, lijepi broj sestara drugih redovničkih zajednica u Dubrovniku, rodbina i dosta vjernika. Iz Karmela Majke Božje Bistričke i bl. Alojzija Stepinca, u kojemu živi sestra pok. s. Ilinke i s. Alemke naša s. Natanaela od Malog Isusa, došla je s. Đurđica Terezija od Svete obitelji Vučković. U vrijeme svete mise i u sprovodnom obredu pjevale su sestre, predvođene s. Dulcelinom i s. Marinelom. Otac Stanko je u homiliji istaknuo smisao kršćanskog i redovničkog života i posvećenja Isusu, i u tome svjetlu istaknuo uzorni redovnički život s. Ilinke. Od s. Ilinke se oprostila provincijska glavarića s. Anemarie Radan. Iznijela je u kratkim crtama život s. Ilinke i zahvalila Gospodinu za

njezin uzorni redovnički život. Zahvalila je prisutnim svećenicima i svima koji su molitvom i ispraćajem na vječni počinak odali poštovanje pokojnoj s. Ilinki. Zahvalila je sestrama u samostanu u Dubrovniku na čelu s predstojnicom s. Magnom Borovac za iskazanu ljubav i pažnju, razumijevanje, njegu i pomoć s. Ilinki u vrijeme njezine duge bolesti, osobito njezinoj rođenoj sestri s. Alemki, koja joj je bila pravi anđeo u njezinoj bolesti. Izrazila je duboku sućut obitelji s. Ilinke: braći Mati, Frani i Vidi, sestrama s. Natanaeli od Maloga Isusa, s. Alemki i Mari, nevjestama Dragici, Kati i Gordani, zetu Mili i ostaloj brojnoj rodbini.

Sestra Ilinka Kata Šiljeg rođena je 18. svibnja 1946. u Vidu, od oca Ante i majke Mande rod. Kešina. Rasla je i odgajala se u obitelji u kojoj se Bogu molilo i po Božju živjelo. Sestra Ilinka bila je sretna i zahvalna za plemenitost, ljubav i pobožnost svojih roditelja koji su s ljubavlju i kršćanski odgajali svoju djecu. U svojoj duhovnoj bilježnici zapisuje ove zadnje riječi svoje majke koje je uputila svojoj djeci: „Dico moja, dragom Bogu se molite. Volite se i pomažite. U obitelji gdje sam se rodila i obitelji gdje sam došla dragi Bog je uvijek

bio na prvom mjestu. Neka tako i kod vas svih bude.” Dobar kućni odgoj i vjerski život u župnoj zajednici u župi Gospe Snježne u Vidu, kojeg su u to vrijeme promovirali revni župnici don Frane Bego, don Ante Vojnović i don Mate Selak, ostavili su duboki trag u životu sestre Ilinke od malih nogu, a i tijekom odrastanja. Župnik don Mate Selak bio je povezan sa sestrama u Metkoviću pa je u Vidu djevojčicama i djevojkama pričao o redovničkom životu i za blagdane pozvao sestre iz Metkovića da ih svijet vidi i upozna. Tako je iz župe Vid tijekom nekoliko godina više djevojaka došlo u Družbu sestara Služavki Malog Isusa. Među prvima bile su s. Ilinka i njezina kolegica s. Rahela. Iz obitelji s. Ilinke u Družbu su poslije došle i njezine dvije rođene sestre: Ana s. Natanaela, koja sada živi u Karmelu u Mariji Bistrici, i Vinka s. Alemka. Sestra Ilinka bila im je svijetli uzor. Duhovno su se pomagale i izgrađivale. Nakon završene osnovne škole, potaknuta Božjom milošću, s. Ilinka se odlučila za redovnički poziv. U Družbu je došla 17. kolovoza 1961. Privremene redovničke zavjete položila je 15. kolovoza 1964., a doživotne redovničke zavjete 15. kolovoza 1970. u Zagrebu. U prigodi polaganja doživotnih zavjeta, 1969. godine, s. Ilinka je u svojoj duhovnoj bilježnici zapisala: „Dragi Mali Isuse, već je sedam godina prošlo otkako sam čula Tvoj glas: Dođi i slijedi me! Hvala

Ti, moj preslatki Mali Isuse, za Tvoju ljubav. Hvala Ti za Tvoj milostiv pogled koji je počينو na mojoj bijedi. ... Uvijek si bio dobar i nježan prema meni. Oprosti što sam na Tebe zaboravljala. Kao što stablo duboko u zemlji ima žile kojima crpi vlagu za svoj rast, tako i ja, moj preslatki Isuse želim svojim molitvama i žrtvama pridonositi procvatu svete Crkve, Družbe, za spas moga, hrvatskog naroda i cijelog svijeta. ... Dajem Ti svoj život na raspolaganje. Tvoja Ilinka.“

Nakon položenih zavjeta poslana je u kapucinski samostan u Rijeci, u kojemu do 21. studenoga 1964. obavlja službu kuharice. Iz Rijeke odlazi u Sarajevo. Tri godine obavlja službu kuharice svećenicima kanonicima u Kaptolu i tri godine službu kuharice u nadbiskupiji kod nadbiskupa mons. Smiljana Čekade. U kolovozu 1970. godine dolazi u Centralno bogoslovno sjemenište u Splitu, u kojemu dvije godine radi u kuhinji. Godinu dana je kuharica u Solinu, a zatim sedam mjeseci obnaša službu kuharice ponovno kod nadbiskupa Čekade u Sarajevu. Nakon toga vraća se u samostan u Solin, gdje obavlja službu kuharice do 1975. godine. Službu kuharice i odgovorne sestre obavlja tri godine u samostanu u Perastu. Od rujna 1977. do rujna 1986. revno obnaša službu kuharice u samostanu u Dubrovniku. U to vrijeme taj je samostan i kuća novicijata, pa su sestre novakinje i mlade

sestre juniorke od s. Ilinke učile i primale znanja iz kuharstva i stjecale iskustva u umijeću kuhanja. Ona im je s radošću i zadovoljstvom, umješno i velikodušno prenosila svoje znanje, iskustvo i davala praktične upute. Redovnička zajednica u Dubrovniku, glede službe kuharice, velika je i zahtjevna jer je trebalo kuhati ne samo za sestre i novakinje nego i za starice u staračkom domu, a tijekom godine bilo bi po nekoliko turnusa duhovnih vježbi, seminara i susreta. Sestra Ilinka kao odgovorna sestra u kuhinji uvijek je bila raspoloživa za opće dobro zajednice i Provincije, i na to poticala i sestre koje s njom radile. U svojoj službi bila je puna susretljivosti prema sestrama u zajednici, osobito starijima i bolesnima, kao i prema svećenicima koji su u samostanu živjeli ili u njegega navraćali, kao i prema gospođama u staračkom domu. Od rujna 1986. do 1991. godine obavljala je službu kuharice u zajednici u Mandaljeni, za sestre, župnika i osobe s posebnim potrebama koje su sestre njegovale u zavodu „Josipovac“. Od 1991. do 1999. ponovno obnaša službu kuharice u Dubrovniku, gdje su prepoznatljive njezina požrtvornost i otvorenost u tom teškom, ratnom vremenu, kad su sestre u samostan primile sestre i štice-nike s posebnim potrebama iz Mandaljene i više prognanika iz Konavala, kad je trebalo u nenormalnim uvjetima kuhati i tolikima dati jelo. Od 10.

rujna 1999. do 25. listopada 2003. požrtvovno je obavljala službu kuharice u generalnoj kući Družbe u Zagrebu. U listopadu 2003. po treći put dolazi u samostan u Dubrovniku, u kojem živi, moli i radi, služi i boluje do svoje smrti. Predano je obavljala službu kuharice dokle god je mogla. Kad je bolest napredovala i otežavala joj da može voditi i organizirati poslove u kuhinji, i dalje je dolazila u kuhinju i s radošću pomagala sestrama onoliko koliko je mogla.

Cijeli je redovnički život, uz molitvu, požrtvovno, savjesno i radosno obnašala službu kuharice, koja je od nje iziskivala žrtve i truda, raspoloživosti i umijeća. Imala je prirodni dar za ukusno pripremanje hrane te veliku volju i ljubav da se što više osposobi za povjerenu joj službi. Bila je poučljiva i zahvalna za svaki savjet i pouku od starijih i iskusnijih sestara koje su obavljale službu kuharice. Primljeno znanje i stečeno iskustvo nesebično je dijelila i pružala mlađima i sestrama koje su s njom radile. Uvijek je bila spremna žrtvovati se za zajedničko dobro, razveseliti sestre i sve kojima je kuhala, pomno pazeći da ukusno i zdravo pripremi hranu. Uvijek puna brižnosti da svi dobiju ono što im je za zdravlje potrebno, da svi budu zadovoljni, da svećenici i gosti samostana budu lijepo primljeni i posluženi. Sestre će je pamtiti i po prekrasno ukrašenim tortama za slavlja redovničkih zavjeta, imendana

i prigodnih slavlja u zajednici, koje je krasila prekrasnim ružicama i bijelim golubicama mira, koje bi svojim vještim rukama strpljivo i s umjetničkim smislom izrađivala. Za sve to trebalo je mnogo snage, ljubavi i raspoloživosti, kako s. Ilinke, tako i sestara koje s njom rade u kuhinji. Ljubav i spremnost, pozornost i blizina prema bližnjima nisu izostajali. Nije se u tome dala umoriti niti smesti.

Cijeli svoj život živjela je s radosnim predanjem u Božje i Marijine ruke. Imala je djetinjnu ljubav prema Isusu i Blaženoj Djevici Mariji. Bila je duša duhovne prozračnosti, duboko uronjena u misterij predanja Isusu po molitvenom životu. Često je svoja nutarnja nadahnuća i poticaje duha u obliku molitve zahvale, predanja, hvale i prošnje zapisivala u svojim duhovnim bilješkama i zapisima. To su pravi duhovni titraji duha, duše potpuno otvorene Božjoj milosti i ljubavi. S vjermom je živjela, snagom vjere radila, u vjeri podnosila bol i patnje. U dugoj bolesti bila je strpljiva i predana Bogu u ruke, ljubavi i pomoći sestara. Zadnjih mjeseci danju i noću strelovitim zazivima molila je Isusa i Njegovu Majku Mariju za njihovu blizinu, utjehu i snagu da izdrži u patnji. „Isuse, smiluj se! Gospe moja, smiluj mi se, pogledaj me! Hvala Ti, Isuse! Hvala Ti, Gospe! Isuse, snage daj! Majko sveta, pomoz! Sveti Josipe, budi mi na pomoć! Anđeli Božji, budite uz mene!“ molitveno je zazivala

s. Ilinka. U molitvenoj povezanosti s društvom nebesnika strpljivo je podnosila teške boli i nemoć tijela. Okružena molitvom i ljubavlju sestara iz zajednice, koje su stalno bile uz nju molitvom i ljubavlju, pomoću i medicinskom njegovom, bila je zahvalna i za najmanju uslugu. Njezina je soba bila prava kapelica, prostor molitve i nesebične ljubavi koja njeguje Malog Isusa u bolesnoj s. Ilinki, i patnje s. Ilinke koja je jobovskom strpljivošću u boli združena s Isusom raspetim i uskrsnulim. U trenutcima i svijesti i odsutnosti svim je svojim bićem ispovijedala: „Ja vjerujem da Otkupitelj moj živi, i da ću nakon ovozemne patnje s Njim uskrsnuti i moje će oči vidjeti Boga Spasitelja moga.“ S uljem radosnog služenja u zdravlju i strpljiva predanja u bolesti u uljanici svog života spremno je dočekala milosrdnog Oca, kojeg je cijeli život čistom ljubavlju ljubila i cijelim mu bićem u poniznošću služila u bližnjima.

Draga s. Ilinka, zahvaljujemo Bogu darivatelju života za Tvoj život, vjeru i životni optimizam i u zdravlju i u bolesti, za Tvoju vjernost Bogu i Crkvi, Družbi i Provinciji, sestrama i bližnjima koji su se nalazili na Tvome životnom putu. Milosrdni Otac blagoslovio svaku Tvoju žrtvu, bol, svaku kaplju znoja i svu patnju. Neka Te licem svojim obasja u rajskoj slavi. Moli Oca nebeskog da nam udijeli milost svetosti života, te novih i revnih članica.

Počivala u miru Božjem!

Slika „Sveti Roko i Bogorodica s djetetom” iz stare župne crkve u Vidu

Ivan Volarević

Pisani i materijalni povijesni izvori svjedoče nam kako su na području doline Neretve zarazne bolesti stoljećima pogađale stanovništvo odnoseći brojne ljudske živote. Glavnim uzrokom njihova širenja dugo se smatrao močvarni zrak, no važniji su čimbenici bili loši stambeni i higijenski uvjeti, pothranjenost i nedostatak pitke vode te kontakti pri trgovačkim djelatnostima. Organizirana zdravstvena skrb nije postojala ili je u skromnim oblicima bila namijenjena samo određenim društvenim skupinama. Zagovor svetcima zaštitnicima bio je stoga jedan od najčešćih odgovora na pojavu zarazne bolesti i njezin utjecaj na zajednicu. Zazivaju se Gospa od Zdravlja i Sveta obitelj, a uz sv. Liberana posebno je omiljen sv. Roko. Njegov se kult u dolini Neretve pojavljuje najkasnije od kraja 17. ili početka 18. stoljeća, što odgovara

vremenu uspostave mletačke vlasti. Izvorno je taj svetac bio zaštitnik od kuge. No opasnost od crne smrti postupno se u Europi smanjivala, a karakter epidemije ili pandemije poprimale su i druge zarazne bolesti, pa se i štovanje sv. Roka prilagođivalo tomu. Stanovništvo doline Neretve tako mu se utječe vjerojatno zbog izrazito raširene malarije u 18. i 19. stoljeću te, zasigurno, prilikom iznenadnih pojava kolere tijekom 19. stoljeća. Za dugotrajne ili povremene pojave kuge, dizenterije, tuberkuloze, velikih boginja, ospica i drugih zaraza također možemo pretpostaviti da potiču slične zagovore i zavjete. U čast sv. Roka podižu se crkve, nabavljaju skulpture i slike, organiziraju procesije.

Sliku koja se danas nalazi u Župnome uredu Vid stoga možemo povezati s opisanim teškim vremenima i zagovorima vjernika da ih očuva od zaraznih bolesti. Prema natpisu na poleđini, znamo da ju je 1857. godine naslikao Antonio Vanti. Prikazuje sv. Roka u adorativnome položaju u prednjem planu, i Bogorodicu s Djetetom u oblaku (okružene četirima anđeoskim glavicama) u stražnjem planu. Djelo je osrednje kvalitete, no uz sumaran tretman krajolika ističe se veća pažnja posvećena sv. Roku s obzirom na motiv Bogorodice s Djetetom. Zaštitnik

od zaraznih bolesti predočen je većinom svojih ikonografskih atributa, a to su hodočasnička odjeća s dvije priljubljene školjke, tikvica za pojasom, štap, šešir, pokret ruke usmjeren prema otvorenoj rani na nozi te vjerni pas. O namjeni slike ipak nemamo preciznih podataka. Moguće je da je naručena i iz zahvalnosti zbog povlačenja neke od zaraznih bolesti ili pojedinačnoga ozdravljenja, no već je potreba kolektivnoga štovanja čini zavjetnom slikom. Naime, smatra se da je izvorno bila smještena na nekome od oltara stare župne crkve Gospe Snježne u Vidu. Tezi u prilog, osim današnje lokacije, djelomično ide i motiv Bogorodice. Prikaz Gospe od Snijega najčešće uključuje anđele s grudama snijega u rukama ili na pladnjevima (viđenje pape Liberija), premda ikonografija može biti reducirana. Ipak, Bogorodica s vidonjske slike, s obzirom na Dijete u naručju te oblak i anđele, može predočivati i druge motive ili njihovu pojednostavnjenu kombinaciju. Na izvornu lokaciju također upućuje angažman istoga autora na jednoj oltarnoj slici iz srednje Dalmacije. Poznata nam je oltarna pala „Bogorodica s Djetetom, sv. Ivanom Krstiteljem i sv. Markom“ koju je ovaj slikar-amater 1863. godine naslikao u tehnici ulja na platnu za kapelu sv. Ivana Krstitelja u selu Srijani u Gornjim Poljicima, a opisao ju je akademik Radoslav Tomić. Slika iz Vida vjerojatno je tek kasnije smještena u drveni okvir s neobaroknim ukrasom u zlatnožutoj boji. ♦

Nas malo starije ove slike podsjećaju na vrijeme našega starog drvenog mosta i našeg djetinjstva. Prelazak preko njega bio je sve opasniji, a osobito za magarce koji bi pod balama trave i drugim teretom nogama propadali kroz dotrajale daske. Automobili su tada bili rijetkost; samo su konji i kočije iz Hercegovine prolazili njime. Inače su tada u Vid Kominjani brodom dovozili pržinu i ostali građevinski materijal koji bi istovarivali na Velikoj rivi, dok bi se kamioni istovarivali s druge strane mosta zvanom Plivor (na mjestu današnjeg parkirališta). Zbog dotrajalosti mosta nitko se nije usuđivao s teretom voziti preko njega.

Nitko od odgovornih nije vodio brigu ni o održavanju, a ni o popravcima; tek su mještani sami, kako bi znali reći naši stari, „krpili“ ono što se moglo zakrpati. Jednog dana kamion pun pržine, dižući prašinu, iz smjera Metkovića uz pjesmu zaputio se ravno preko mosta put Hercegovine. Kažem, uz pjesmu jer na prikolici, što je tada bilo normalno, bilo je više osoba, a običaj je bio pjevati kad bi se približavali selu i prolazili njime. Tko zna, možda su se pjesmom i čašicom hrabрили jer kako drugačije shvatiti njihov naum i „pothvat“. I dok je vozilo prelazilo preko mosta, odjednom se začuo prasak pa nastala potpuna tišina.

Dio staroga drvenog mosta s ulazne strane u Vid urušio se pod kamionom i njegovim teretom. Nasreću, nije bio ozlijeđen

nitko ni u punoj kabini kao ni u prikolici. Budući da je most tada bio duži prema Plivoru, kamion je izbjegao „kupanje“ u Norilju. Kako je teret bio u prikolici, propao je zadnji dio, a prednji je ostao na rubu neurušenog dijela. Nakon pražnjenja kamion je preko ostatka neurušenog dijela izvučen prema Vidu. Ne znam je li dočekao gradnju novog i je li vozio preko njega, tko zna? Naš je svijet snalažljiv pa je u početku napravljena jedna vrsta skele koja je spajala ostatak mosta s pristupnom cestom. To je bilo privremeno rješenje samo za pješake i bicikle, a za sva druga prijevozna sredstva nepristupačno pa je naše selo i cijelo zaleđe do Ljubuškog ostalo izdvojeno od Metkovića. Mi smo imali trupinu, ali konji i kočije

morali su obilaznom cestom preko Čapljine, što je mnogo duži put, u Metković koji je u to vrijeme bio trgovačko središte za šire područje. Budući da je ostatak mosta bio u lošem stanju za popravak, napravljen je, za pješake praktičniji, pomoćni koji se vidi na slici. Početkom radova na novome, današnjemu, betonskom mostu, o kojem se može napisati druga priča, ovaj je prebačen na gornju stranu, vidljiv na slici zahvaljujući Anđelku, a povezivao je malu rivu s putem koji ide prema crkvi sv. Vida. Kad je dovezen prvi crijep, ili kako u Vidu kažu, *kupa*, za krov crkve Gospe Snježne bio je istovaren prije mosta na gore spomenutom Plivoru pa se morao nositi u rukama, na zvozna, kako bi naši stari rekli. Ne znam je li bilo namjerno ili nije, uglavnom nekoliko dana prije Ledene Gospe – tako se kaže u Vidu – ostatak starog mosta bio je rastavljen kako bi se napravio ovaj na slici. Tako je selo s metkovičke strane ostalo nepristupačno za goste i hodočasnike. Dobro je što je tada bilo mnogo trupina pa se nedostatak mosta nije niti osjetio. ♦

Kršteni u 2017.

1. Mia Volarević, kći Nikice i Lucije rođ. Majić, rođen 19.11.2016 u Splitu, krštena 26.02.2017 u Prudu
2. Jakov Jakić, sin Ante i Klare rođ. Tošić, rođen 25.11.2016 u Dubrovniku, kršten 26.02.2017 u Prudu
3. Borna Kešina, sin Tomislava i Nikoline rođ. Šutalo, rođen 22.11.2016 u Freiburgu (Njemačka), kršten 26.02.2017 u Vidu
4. Marta Volarević, kći Velibora i Mirele rođ. Kaleb, rođena 15.12.2016 u Metkoviću, krštena 26.02.2017 u Prudu
5. Filip Dugandžić, sin Zorana i Mirele rođ. Ilić, rođen 19.12.2016 u Metkoviću, kršten 26.02.2017 u Vidu
6. Anđela Bukovac, kći Ante i Nataše rođ. Volarević, rođena 09.01.2017 u Dubrovniku, krštena 16.04.2017 u Vidu
7. Gabrijel Suton, sin Ivana i Marice rođ. Sršen, rođen 22.12.2016 u Hammer (Norveška), kršten 16.04.2017 u Vidu
8. Paula Taslak, kći Pave i Mirne rođ. Soldo, rođena 06.02.107 u Dubrovniku, krštena 16.04.2017 u Vidu
9. Adrian Suton, sin Ivica i Željke rođ. Marević, rođen 04.10.2016 u Metkoviću, kršten 23.04.2017 u Vidu
10. Maša Taslak, kći Domagoja i Milene rođ. Mihaljević, rođena 17.02.107 u Splitu, krštena 30.04.2017 u Prudu
11. Toma Marušić, sin Tomislava i Karem rođ. Makljanić, rođen 29.05.2017 u Dubrovniku, kršten 15.07.2017 u Prudu
12. Josip Marušić, sin Renata i Marije rođ. Šiljeg, rođen 07.07.2017 u Dubrovniku, kršten 27.08.2017 u Prudu
13. Patrik Vuletić, sin Ivana i Magdalene rođ. Volarević, rođen 15.07.2017 u Dubrovniku, kršten 03.09.2017 u Prudu
14. Marko Taslak, sin Mirka i Petre rođ. Mlikota, rođen 06.09.2017 u Dubrovniku, kršten 22.10.2017 u Prudu
15. Luka Brnas, sin Marka i Rebeke rođ. Sokol, rođen 04.08.2017 u Dubrovniku, kršten 05.11.2017 u Vidu

Prvopriješnici 2017.

Lucija Boras, Katarina Čović, Ivano Kešina, Jasna Kešina, Josip Kešina, Mirjana Kešina, Kristina Klobučić, Matea Marušić, Lana Musulin, Nika Oršulić, Ema Šunjić, Klatra Volarević i Nino Volarević.

Krizmanici u 2017.

Matej Brnas, Ana Markota, Dino Markota, Gabrijela Marušić, Jelena Marušić, Katarina Marušić, Marinela Matić, Romana Matić, Bariša Plećaš, Matea Suton, Mia Suton, Anronija Volarević, Darija Volarević, Kristijan Volarević, Katarina Vučić i Lucija Vučić

Vjenčani u 2017.

1. Renato Marušić, sin Mije i Milenke rođ. Rajčić iz Pruda i Marija Šiljeg kći Andrije i Ivanke rođ. Jerković iz Vida. Vjenčani 19.05.2017 u Vidu
2. Goran Volarević, sin Tome i Anke rođ. Marević iz Pruda i Katarina Marušić kći Marka i Marice rođ. Matić iz Vida. Vjenčani 09.06.2017 u Vidu
3. Tomislav Marušić, sin Vojislava i Stanislave rođ. Krešić iz Pruda i Karmen Makljančić kći Ante i Mare rođ. Kmetović iz Dubrovnika. Vjenčani 15.07.2017 u Prudu
4. Ivan Sršen, sin Marka i Drage rođ. Musulin iz Metkovića i Kristina Taslak kći Branka i Marije rođ. Raguž iz Vida. Vjenčani 11.08.2017 u Vidu
5. Branimir Petrov, sin Jakova i Mirjane rođ. Tošić iz Metkovića i Ivana Kešina kći Pere i Vere rođ. Volarević iz Vida. Vjenčani 20.08.2017 u Vidu
6. Mario Bukovac, sin Mile i Maše rođ. Brnas iz Vida i Antea Boras kći Pere i Ivanke rođ. Taslak iz Vida. Vjenčani 02.09.2017 u Vidu
7. Petar Marević, sin Matka i Ljiljanke rođ. Marević iz Staševice i Mara Volarević kći Andrije i Karmele rođ. Taslak iz Pruda. Vjenčani 16.09.2017 u Prudu
8. Boris Krmek, sin Drage i Franice rođ. Ljubić iz Neuma i Stanka Volarević kći Željka i Vesne rođ. Petković iz Pruda. Vjenčani 23.09.2017 u Prudu

Umrli 2017. godine iz naše župe

ANDRIJA PETKOVIĆ-Kurle
pok. Tome
iz Pruda
Rođen je 1936. godine
preminuo 21.3.2017.

RUŽA PETKOVIĆ
udova Andrije-Kurle
rođena Vučić
iz Pruda
Rođena je 1936. godine
preminula 22.11.2017.

IVA VOLAREVIĆ
udova Joze,
rođena Marević
iz Vida
Rođena je 1926. godine
preminula 2.3.2017.

ANĐA MARUŠIĆ
supruga Maria,
rođena Taneva
iz Pruda
Rođena je 1957. godine
preminula 22.3.2017.

NEDJELJKA JAKIĆ
udova Miće,
rođena Vučić
iz Pruda
Rođena je 1925. godine
preminula 23.3.2017.

VLADO RAMIĆ-Laud
pok. Tome
iz Vida
Rođen je 1937. godine
preminuo 6.4.2017.
Živio u Metkoviću

MATIJA SUTON-Janja
udova Ante,
rođena Vidović
iz Vida
Rođena je 1938. godine,
preminula 23.4.2017.

PAVAO ILIĆ
pok. Mije
iz Vida
Rođen je 1927. godine
preminuo 10.6.2017.

MATIJA ILIĆ
udova Mate
rođena Ramić
iz Vida
Rođena je 1924. godine,
preminula 30.6.2017.

IVA MARUŠIĆ
Udova Vice,
rođena Markota
iz Vida
Rođena je 1932. godine,
preminula 10.7.2017.

MATE MARUŠIĆ-Brnjko
pok. Bernarda
iz Pruda
Rođen je 1958. godine
preminuo 29.9.2017.

NEDJELJKA VOLAREVIĆ
udova Ivana-Špirić
rođena Marušić
iz Pruda
Rođena je 1925. godine
preminula 11.10.2017.

DUŠKO MUSULIN
sin Dragutina
iz Pruda
Rođen je 1956. godine
preminuo 2.11.2017.

Umrli 2017. godine iz drugih župa a pokopani u Vidu

MARA VOLAREVIĆ
udova Grge
rođena Pavlović
Rođena je 1928. godine
preminula 8.1.2017.
Živjela u Dubrovniku
podrijetlom iz Pruda

MATE MAREVIĆ
pok. Ivana
Rođen je 1931. godine
preminuo 8.2.2017.
Živio u Metkoviću
podrijetlom iz Crnog Docca

MARA BEŠ
pok. Šimuna,
iz Vida
Rođena je 1921. godine
preminula 7.5.2017.

NEDJELJKA MUSULIN
udova Joze,
rođena Musulin
Rođena je 1924. godine
preminula 23.5.2017.
Živjela u Metkoviću

VINKO MARUŠIĆ
pok. Jure,
iz Pruda
Rođen je 1932. godine
preminuo 10.6.2017.
Živio u Vinkovcima

MIRKO VOLAREVIĆ Beg
pok. Mate
Rođen je 1932. godine
preminuo 24.6.2017.
Živio u Metkoviću

MARA PLEČAŠ
udova Ivana
rođena Volarević
Rođena je 1931. godine
preminula 15.9.2017.
Živjela u Metkoviću

NIKOLA BREČIĆ
pok. Ilije
Rođen je 1932. godine,
preminuo 1.10.2017.
Živio u Metkoviću

X

MARE PLEČAŠ
supruga Mate,
rođena Maslović
Rođena je 1940. godine
preminula 2.12.2017.
Živjela u Dubrovniku

Odlazak u redovnice

Prošlo je četrdesetak godina od zadnjeg odlaska u redovnice iz naše župe. 30. travnja 2017. don Mile je na svetoj mise najavio odlazak Ivane Matić (Mirina i Marije rođene Golemac) u Klauzurni samostan Kćeri Srca Isusova, župa Sv. Antuna Padovanskog i BDM Kraljice mučenika Lasinja (pedesetak kilometara od Karlovca prema Sisku). Ivana je u pratnji roditelja i najbližih pošla u samostan gdje je prije sv. Mise ušla, a nakon završetka sa Časnom majkom kratko se družila sa njima ali sa drugu stranu rešetaka. Red je "zatvorenog" tipa i ako Ivana prođe sve kušnje i zavjete, vječni životni zavjet dat će za 8-9 godina.

Život bijelih redovnica sa škapularom obilježenim s dva srca odvija se u samostanu gdje se izmjenjuje molitva i rad.

Molitva je rad, a rad je molitva. Zajednica prakticira liturgijsku i osobnu molitvu, klanjanje Isusu u Presvetom Oltarskom Sakramentu, povezana je cijelom Crkvom u prisutnosti Gospodinoj. U ime Crkve i za Crkvu ona prinosi Bogu svoju žrtvu hvale. Svojim molitvama žele obuhvatiti cijelo čovječanstvo, za njega mole Božje milosrđe. Formacija mladih djevojaka započinje ulaskom u zajednicu i traje nekoliko mjeseci postulata. Nakon postulata dobiva bijelo redovničko odijelo i ulazi u novicijat, a nakon novicijata polažu se privremeni a poslije vječni zavjeti.

Pod vodstvom poglavarice svaka redovnica već od svojega ulaska u Družbu razvija darove koje joj je Bog dao ali radi i druge poslove koje iziskuje svagdanji život. Po poslu redovnica sudjeluje u stvaralačkom radu

Božjemu. Svi darovi stavljeni su u službu braće i sestara. Sestre žive po prilagođenom pravilu Sv. Ignacija koji je i utemeljitelj Družbe Isusove. Nose bijelo redovničko odijelo sa bijelim škapularom s dvama srcima, koji obilježavaju Srce Isusovo i Marijino.

Buđenje je u 5 sati; Molitva 5.45; Sv. Misa; Iz Božanskog časoslova mole Jutarnju molitvu; Doručak u 7 sati; Rad; Treći čas u 9 sati; Rad; Božanski časoslov o podne – srednji čas (Šesti čas) u 11.40; Ručak – popodne; Slobodno vrijeme od 13 sati; Duhovno štivo u 14 sati; Rad; Krunica 16.30; Blagoslov s Presvetim Sakramentom; Časoslov – Večernja; Rad; Čitanje u 18.30; Slijedi večera; Rekreativna do 20 sati; Završni dio Božanskog časoslova (Povečerje) u 20.30; Velika šutnja. ♦

Don Nedo Kešina

Marko Marušić

Hvaljen Isus i Marija, don Nedo, u našem župnom listu objavljujemo priče svećenika koji su rodom iz naše župe. Kako ste Vi nakon don Stan-ka Pejara najstariji od šestorice živućih, želimo razgovor za ovaj broj nastaviti s Vama.

Molimo Vas, kratko se predstavite.

Ja sam Nediljko (Nedo) Kešina, od oca pok. Augustina i majke Nevenke rođ. Suton, rođen sam u Vidu 1. siječnja 1949 godine. Odrastao sam u mnogobrojnoj obitelji sa sedmero djece. Osnovnu školu, tj. 4 prva razreda pohađao sam u Vidu, a od 5. do 8. razreda u Metkoviću. Godine 1964. krenuo sam u sjemenište u Splitu, maturu sam položio 1969. i potom odmah krenuo na odsluženje vojnog roka u Prokuplje u Srbiji. Odmah nakon demobilizacije, potkraj listopada 1968, upisujem bogoslovni studij, zaređen za đakona 1974. godine, a već 1975. odlazim u Hrvatsku katoličku misiju Hagen u Njemačkoj k don Stipi Vrdoljaku. Vraćam se 1977. u Bogosloviju i 25. lipnja 1978. zaređen sam za

svećenika. Mladu misu slavio sam 30. srpnja 1978.

Možete li nam nešto reći o vašem životu i životu u župi prije odluke da pođete u sjemenište?

U vrijeme mojega djetinjstva u svim domovima navečer se molila krunica, cijelo selo počevši od moga, Kešinova briga, preko Tuzibelja pa dalje odzvanjalo je, ...*Zdravo Marijo...*, ...*Sveta Marijo...* Molitva je najjače oružje protiv svih ovisnosti. Nedjelja je dan kada možemo i trebamo napuniti naše ispražnjene akumulatore. **Kada i kako ste se odlučili za svećenički poziv?**

Za svećenički sam se poziv odlučio nakon unutarnjeg glasa koji mi je rekao: ***Budi pastir duša!***

Imate li nešto posebno istaknuti o vremenu provedenom u sjemeništu i možete li povući paralelu s današnjim životom sjemeništara?

Na početku sjemenišnih dana nije bilo lako jer prvi put sam bio odvojen od svoje obitelji. I danas se sjećam i *čujem* tadašnje gorko plakanje moga najmlađeg brata Ivana. Čuo sam ga sve dok nisam zamaknuo za Križ.

Kad sam došao u Split (u sjemenište), sve mi je bilo strano. Da sam znao put do autobusne stanice, odmah bih se vratio kući. Takvi su bili prvi dani. Isto tako starješine su me stavili na kušnju: na noćnom ormariću pokraj mojeg uzglavlja bio je složen novac. Otišao sam na šetnju ne osvrćući se, a nakon povratka sa šetnje više nije bio ondje. Sve dalje išlo je po planu.

Paralelu ne mogu povući jer sam godinama vani, samo znam da imamo malo sjemeništara.

Kakav osjećaj u Vama budi prisjećanje na dan kada ste proslavili mladu misu?

Mlada misa ostaje nezaboravna. Naime, tisuće ljudi, cijelo selo i okolica skupili su se na rivi i slavili sa mnom i mojom obitelji. Ta radost budi uspomene u svakoj svetoj misi.

Možete li nam ukratko napraviti presjek vašeg svećeničkog života od prve župe do danas.

Prva župa bila je Dolac Donji u općini Omiš 1978. – 1982. Često se sjećam tih godina provedenih u Župi sv. Martina i svega onog lijepog, a i onog manje lijepog. Godine 1982. premješten sam u Župu sv. Mihaela u Ravči, gdje sam ostao do 1998. O tim godinama govore djela koja su ostala iza mene ostala. Prvog prosinca 1998. biskup mons. Ante Jurčić poslao me je u Njemačku, a prva je bila Župa Velike Gospe (Sulzthla). U rujnu 2001. premješten sam u Župu St. Kilian u Nudligenu, gdje sam i sada.

Kolike su vaše veze danas s rodnom župom i kave su?

Moje su veze s rodnom župom izvanredne. Rado provodim godišnji odmor u rodnoj župi i stojim župniku na raspolaganju. Ne samo to, nego koliko je moguće pomažem rodnu župu moralno, duhovno i materijalno. Raduje me svaki uspjeh moje rodne župe, a posebno kada znam da se poneki mladi odluče za duhovna zvanja. Nadam se da naše crkve nećemo prodavati kao što rade u Njemačkoj jer nemaju svećenika.

Imate li poruku za mlade u Vašoj rodnoj župi?

Moja poruka mladima u rodnoj župi glasi: Držite se uz Krista, On je put istina i život. Oduprite se lažnim prorocima i lažnim obećanjima.

Koja bi bila Vaša poruka svim ostalim župljanima?

Poruka je svim župljanima: Probudite vašu vjeru. Držite se zajedno. Podupirite jedni druge. Ne živite samo za sebe. Vjera naša nas uči PRAŠTANJU, LJUBAVI DARIVANJU, POMIRENJU. Svima onima koji su zaboravili put prema

crkvi Gospe od Snijega ili sv Vida neka ga ponovno pronađu. Natječite se u dobru, a ne u zlu. Prakticirajte sakramente i živite onako kako je naš Spasitelj Isus Krist živio, a njegov život sažet je u Bibliji.

Dana 19. kolovoza 2018. slavim 40. godišnjicu svećentva i nadam se da ćemo taj dan proslaviti dostojanstveno i svečano. Propovjednik će biti moj kolega don Stipe Vrdoljak iz Grabovca.

Svim župljanima želim obilje Božjega blagoslova i obilje zdravlja. Vaš don Nedo Kešina. ♦

Biciklizam u župi

Dalibor Talajić, BK Metković

Prije četiri godine skupina zaljubljenika u biciklizam osnovala je Biciklistički klub Metković sa svrhom promocije biciklizma kao zdravog načina života. Te, 2014. godine organizirali smo petodnevnu biciklijadu Metković – Travnik u čast oca Ante Gabrića te smo stidljivo počeli odlaziti na utrke i rekreativna druženja po cijeloj Dalmaciji i susjednoj BiH, gdje smo upoznavali i družili se sa zaljubljenicima u biciklizam. Odlazeći tako na natjecanja, došli smo na ideju da sve te ljude i prijatelje ugostimo na našoj lijepoj Neretvi i organiziramo brdsku biciklističku utrku u sklopu XC zimske lige Dalmacije. Od odbora lige dobili smo datum te smo krenuli u traženje staze. Logičan su izbor bili Vid i Dragovija zbog terena i mogućnosti koje ta mjesta nude. Uz veliku pomoć našega člana pok. Stipe Čambera napravili smo trasu staze za utrku i nazvali je *XCO Narona*. Start utrke bio je ispred Arheološkog muzeja „Narona“ prema mjestu Prud, gdje se skretalo na makadamski put prema mjestu Dragoviji. S Dragovije se „kozjim“ putem spuštalo do Novih Sela, a onda preko Novih Sela, Vreštice i Podgreda natrag u Vid. U Vidu se na Kešina brigu skretalo ponovno prema Dragoviji i spuštalo Mrtvačkim putem

prema crkvi Gospe Snježne i cilju ispred muzeja. Te, prve godine nastupilo je oko 80 natjecatelja iz cijele Hrvatske i susjednih zemalja. Nažalost, u srpnju naš je Stipe iznenada u 29. godini preminuo, a mi smo jednoglasno odlučili da u spomen na njega utrku preimenujemo u *XCM Stipe Čamber*.

Iz godine u godinu na utrci se povećavao broj natjecatelja, tako da smo ove, 2018. godine imali 130 natjecatelja u glavnoj utrci i 70 natjecatelja u dječjoj „kids race“ utrci i samim time je naša, kako je mi odmilja zovemo, „Čamberica“ postala respektabilna utrka. Većina su tih natjecatelja rekreativci koji na utrke dolaze radi druženja i uživanja u prirodi, a mi se trudimo da iz Vida ponesu samo lijepa sjećanja. Prednost je takvih utrka u tome što se voze izvan glavnih prometnica i nisu ovisne o kakvoći asfalta i terena. Dapače, što je lošiji teren, bolja je utrka, a Vid, Dragovija i Nova Sela toga imaju i napretek. Kilometri makadama i „kozjih“ putova čekaju nekog biciklista da se zarola po njima. Upravo su taj makadam i ti kozji putovi mamac za sve brdske bicikliste. A u kombinaciji s Arheološkim muzejom „Narona“, spomenikom Domagojevi strijelci, izvorom rijeke Matice u Vreštici i bogatom gastroponudom čine

veliki turistički potencijal Vida i okolice. Cikloturizam je turistička grana u usponu. Sve više ljudi „bježi“ od gradskih gužvi te mora i plaža u mir i tišinu Zagore. Naš veliki saveznik je klima, koja nam omogućuje vožnju bicikla tijekom cijele godine i to kao zajednica jednostavno moramo iskoristiti. Imamo mnogo toga ponuditi, samo to trebamo na najbolji način prezentirati.

Ipak ne dolazi se preko noći do pozitivnih rezultata. Treba uložiti mnogo truda i volje u izgradnju biciklističkih staza, probijanja požarnih putova koji bi bili idealni za proširenje ponude na *hiking* i *trail*, a ujedno može koristiti i nama samima za šetnje i druge rekreativne aktivnosti. Naravno, sve ovo zahtijeva i novčana sredstva, ali tu bi trebale malo više sluhati i lokalne uprave i zajednice i ljudima omogućiti edukaciju i pomoć oko dobivanja raznih potpora.

Biciklistički klub Metković i dalje će kroz ovu našu i vašu „Čambericu“ promovirati Vid, Metković i cijelu dolinu Neretve. Čuvat ćemo uspomenu na našega pokojnog Stipu Čambera jer Stipe je s nama postavio temelje ovoga što danas imamo. Mi više nismo mali klub, nismo više onakva ekipa koja sramežljivo ide na utrke. Sada smo ekipa koja putuje po cijeloj Hrvatskoj i susjednim zemljama i ponosno predstavlja kraj iz kojeg dolazimo. To ćemo i dalje činiti jer to je naš život i razlog zašto smo se 2014. godine okupili. ♦

Rad udruga

HSŠKD Naronna

Branko Markota

Hrvatsko starinarsko športsko kulturno društvo Naronna u svojoj trećoj godini postojanja imalo je najplodniji rad od osnutka. Društvo čini sedam sekcija, nekad samostalnih udruga koje su se ujedinile u jednu zajedničku udruhu radi nepreklapanja djelovanja i smanjenja troškova. U nastavku navodimo najvažnije aktivnosti sekcija udruge u 2017. godini.

MNK Vid imao je najuspješniju sezonu do sada. Osvojena je dvostruka kruna, kup i prvenstvo u Ligi udruge malonogometnih amatera grada Metkovića. Za klub su u sezoni 2016./17. nastupali: Mario Krstičević, Petar Marević, Nedjeljko Kešina, Leon Kozarić, Mateo Kozarić, Dejan Rašić, Matija Ilić, Ivan Marković, Ermin Krvavac, Tomislav Domić, Ivan Ramić, Ivan Markić, Ivan

Arar, Josip Volarević, Marijo Batinović, Ante Ramić; voditelji: Stipan Suton, Mario Bukovac, Ivan Kešina (predsjednik).

„Domagojevi gusari“ sudjelovali su po četvrti put na Lađarskom kupu Grada Zagreba te na brzinskim utrkama u Opuzenu, a na jubilarnom, 20. Maratonu lađa sudjelovali su po 19. put.

Povijesna postrojba Domagojevi strijelci nakon mnogo godina priprema započeli su rekonstrukciju vojnika iz doba ranoga srednjeg vijeka. Jedan od zahtjevnijih i najskuplji dio rekonstrukcije jest oružje, a svoj su fundus obogatili jednim mačem i ratnim sjekirama. prvi put sudjelovali su u procesiji na blagdan Gospe Snježne u Vidu te na svečanosti obilježavanja Dana pobjede i Domovinske zahvalnosti u Splitu 4. kolovoza, na Dani neretvanske kneževine u

Metkoviću, na obilježavanju 26. obljetnice 4. gardijske brigade 28. travnja u Splitu i 2. kolovoza u Imotskom na svetkovini zaštitnice Imotskog i Imotske krajine Gospe od Anđela, kada se ujedno slavi i Dan grada Imotskog.

Ženski dio KUD-a Župa Vid nastupio je 5. svibnja u programu blagdana splitskog nebeskog zaštitnika sv. Dujma, tzv. Sudamje. Osim toga, KUD je imao nastupe u Slanom i Kravcu, posjetio je Vukovar te je organizirao 3. Noć folkloru u Vidu na kojoj su nastupili KUD ŠOKADIJA iz Lipovca i KUD ZORA Struge-Gorica kod Čapljine.

Mladi Vida protekle su godine pripomogli organizaciji biciklističke utrke „XCM Stipe Čamber“, organizirali sve popularniju gastronomsko-zabavnu manifestaciju „Raštika u Naroni“ 12. veljače, sudjelovali su na opuzenskoj Brudetijadi, paljenju svijeća za žrtvu Vukovara te prvi Humanitarni advent u Vidu uz više vrsta domaćih jela, a sav iznos od prikupljenih donacija te prodaje jela i pića donirali su domu „Ivana Pavla II.“ u Međugorju. Iako nisu dio udruge, u ovoj prigodi vrijedi zabilježiti da su Prudani organizirali svoj „Advent u Prudu“ s druženjem u adventskoj kućici uz jelo i piće od 21. do 26. prosinca.

Vesela bratstva vidonjskog pučanstva MAČKARI tradicionalno su organizirali i proveli pokladne svečanosti od 19. do 28. veljače. Na povorci u

Prof. Stjepan Sertić, Nikola Vučić, Jure Bukovac i Roko Markota

Metkoviću sudjelovali su s maskom Ultra Europe.

Kajakaško-kanuistički klub „Sveti Vid“ uz pomoć prof. Stpana Sertića, voditelja Vinkovačkih lađara, nabavljena su prva plovila za rad, par čamaca za kajak i kanu. Prvo unutar-klupsko natjecanje održano u Vidu na Norilju 13. kolovoza u kajaku jednosjedu podijeljeno je u dvije kategorije, i to od 12 do 14 godina: prvo mjesto podijelili su Jure Bukovac i Roko Markota, 3. Nikola Vučić, a kategoriji od 14 do 16 godina poredak je: 1. Toma Ramić, 2. Mate Bukovac, 3. Ante Volarević. ♦

Prof. Stjepan Sertić, Mate Bukovac, Ante Volarević i Toma Ramić

Vidonjski karataši

Uspješna 2017.

U protekloj godini treniranja Marko, Jure i Petar Ilić postigli su sjajne rezultate u Karataškom klubu „Knez Domagoj“.

Na „Kupu Jadrana“ nastupali su momčadski, svaki u svojoj kategoriji, i osvojili 3 zlatne medalje.

U Pločama na Prvenstvu županije Marko je obranio prošlogodišnje prvo mjesto i po drugi put popeo se na postolje okićen zlatnom medaljom i peharom (prvi u Dubrovačko-neretvanskoj županiji). U kategoriji „kumite“ okitio se srebrom. Jure se na Prvenstvu županije izborio za treće mjesto i okitio se broncom (to je sjajan rezultat jer je u toj kategoriji bilo najviše natjecatelja). Petar je nastupao kao najmlađi natjecatelj, izborio se i osvojio peto mjesto.

Na Klubskom natjecanju Jure je uzeo brončanu medalju, a Marko i Petar po zlatnu. Nastupali su još i na „Dalmacija openu 2017.“, natjecanju

koje je održano u Splitu, gdje je Petar osvojio dvije brončane medalje. To mu je bio velik korak u svijet karatea jer je tu ostvario svoju prvu brončanu borbu. Marko je također osvojio broncu. Tako su naši Ilići u svojoj kolekciji bogatiji za 6 zlatnih, 1 srebrnu, 5 brončanih medalja te za 1 zlatni pehar i 8 diploma. ♦

SPORT

Mate Volarević

Branko Markota

Nogomet je najpopularniji sport, ali rukomet za nas ima posebnu važnost jer Metković je ipak rukometni grad. Prve rukometne korake u tom gradu imalo je i dvoje rukometaša iz naše župe koji sada žive i igraju u inozemstvu. U ovome broju Lista župe predstaviti ćemo rukometnu kombinaciju na poziciji vratara, Matu Volarevića (Vedranova) iz Pruda i Mateu Lonac iz Vida.

Kad si se počeo baviti rukometom?

Prije svega želio bih pozdraviti sve naše župljane i sve čitatelje ovog lista. Rukometom sam se počeo baviti u 5. razredu Osnovne škole don Mihovila Pavlinovića, i to slučajno. Često smo na satu tjelesnog odgoja igrali rukomet i ja bih stao na gol. Prijatelj iz razreda Luka Gustin vidio je da mi uloga vratara dobro ide i stalno me zvao da idem s njim

na treninge i da pokušam. U početku, kako sam iz Pruda, bilo mi je zbog prijevoza kući malo nezgodno ostajati nakon nastave. Jednom mi je postalo dosadno koliko me je puta prijatelj zvao i odlučih se okušati u rukometu. I kod kuće bih s tatom često bih igrao rukomet. Ja bih stao „kao na gol“, a tata Vedran bi mi pucao loptu, u kući, naravno, sve dok mami ne bi „pukao film“ (jer bismo svako malo nešto razbili). I tako je krenuo moj rukometni put. Moram ovim putem zahvaliti i pozdraviti velikog trenera i čovjeka Antu Mateljka-Cicu, koji mi je bio prvi trener i koji me je u jednom trenutku, kada više nisam imao volje za treniranje, ohrabrivao i gurao da nastavim. Sjećam se prvog dolaska na trening. Igrali smo utakmicu protiv djevojaka i mene trener stavi na gol. Nakon što sam obranio nekoliko lopti, njihov trener Mate Nikolic-Pinc pitao

je Cicu: „Koji ti je ovo mali?“, a moj trener odgovori: „Došao momak iz Zagreba, s obitelji se doselio tu u Metković i sada se nama priključio.“ Nikolić mu odvrati: „vidi se da je dobar, da je to zagrebačka škola rukometa“, a ja do tada niti sam vidio Zagreba, a ni rukometa. I tako je sve krenulo.

Kako ti je tekla daljnja karijera?

Prve sam rukometne korake imao u RK Jerkovac, gdje sam trenirao tri godine. Nakon završene osnovne škole „prelazim“ u srednju školu na drugu stranu grada, gdje sam nastavio trenirati u RK Metković koji je tada igrao u 3. HRL-u. Tu sam stekao afirmaciju i krenuo s malo profesionalnijim rukometom. Za RK Metković igrao sam do 2013. Godine, kada smo se zamalo kvalificirali za završnicu Kupa Hrvatske. Počele su već stizati i ponude i odlučio sam se za mađarski KC Mezőkövesdi, u prvoj mađarskoj ligi, jednoj od 5 najjačih liga u svijetu, gdje sam se zadržao dvije sezone. Na početku mi je bilo malo neobično bez obitelji i prijatelja jer sam bio prepušten sam sebi i sam se morao pripremati (kuhati, čistiti, glačati, prati...). Ipak brzo sam se navikao bez svoga doma i s klubom te sezone osvojio 3. mjesto u kupu odmah iza dviju jakih ekipa koje igraju Ligu prvaka: Veszprema i Pick Szegeda. Jedin problem kod Mađara bio mi je jezik, koji je uistinu težak i jako se teško uči. Nakon Mađarske stiže poziv od SSV Bozen iz Bolzana

na sjeveru Italije, kluba koji je dugi niz godina bio prvak Italije i koji ima ambicije u Europi. Doselio sam se u Italiju za Božić i odmah nakon dolaska počeo s učenjem jezika. Upi-sao sam tečaj talijanskog koji je vrlo sličan našem jeziku i brzo ga svladao, tako da sam engleskomu dodao i talijanski jezik. Sada malo o rukometu. Za SSV BOZEN odigrao sam drugi dio sezone 2015./16., gdje smo u završnici tijesno izgubili u finalu za prvaka. Već iduće sezone 2016./17. osvojili smo dvostruku krunu superkup i prvenstvo. Nevjerojatan je to osjećaj biti prvak. Ovu sezonu 2017./18. smo krenuli jako i odmah na početku osvojili superkup. U veljači igramo Cup Italije (od 16 do 18. veljače 2018.) u Conversanu. Cilj je, naravno, zacrtan: 1. mjesto. Raduje me što sam preko svoje bake uspio riješiti talijansku putovnicu kako bih mogao igrati za talijansku

reprezentaciju, jer je u ovom trenutku u hrvatskoj reprezentaciji jaka konkurencija i teško je očekivati da bih mogao doći u priliku nositi naš dres. Iako imam stalne ponude raznih menadžera koji mi nude razne opcije i zemlje, meni je ipak velika želja zaigrati u njemačkoj Bundes ligi, možda najjačoj ligi na svijetu.

Do kada se planiraš baviti rukometom?

Vratarska karijera u rukometu traje i do 40. godine života, ako zdravlje posluži. Nadam se da bih i ja mogao do tada produžiti karijeru.

Kako treniraš i kakav je ritam rada u klubu?

Kako sam već, naveo igram u SSV Bozenu kojem je cilj i ove godine biti prvak Italije. Za sada smo u ovoj sezoni bez poraza, nadam se da će tako ostati do kraja. Ekipe je podijeljena na dvije grupe, prva polovica ima treninge ujutro i poslijepodne, dok druga polovica trenira dvaput na dan, kako se kaže, „treniraš, jedeš i spavaš“. Tijekom ljetnih priprema imamo i tri treninga na dan, što zna biti dosta naporno. Srećom, imamo kvalitetne fizioterapeute koji nas „vraćaju u život“, ali, sve u svemu, sviđa mi se ovakav život. Pronađe se vremena i za putovanja i za uživanje. Grad u kojem živim i igram, Bolzano, u autonomnoj pokrajini Bocen-Sudtirool ima 120 tisuća stanovnika. Blizu su Švicarska i Austrija (60 kilometara). Bolzano je predivan, stari grad i jako mi se sviđa život u njemu tu. Blizu

je i Milano od kojeg sam udaljen oko 300 km pa sam imao prigodu gledati najveći gradski derbi na svijetu, AC Milan – Inter u predivnoj atmosferi pred 80 tisuća navijača. Jedino mjesto gdje sam doživio luđu atmosferu jest na poljudu u Splitu. Što naša Torcida napravi, to nema nigdje na svijetu. U Bolzanu je zbog blizine Alpa dosta hladno, klima na kakvu nisam baš navikao. Često odem i na izlet u Austriju jer mi „gore“ u Innsbrucku studira djevojka. Posjetili smo nekoliko puta Veneciju koja je udaljena oko 150 km od mene.

Pratiš li događanja u mjestu/župi?

Naravno, kako se kaže, „možeš otići iz mjesta ali ne i mjesto iz tebe“. Ne prođe nijedan dan da se ne čujem sa svima „dolje“ i oni me obavještavaju što se događa. Za Božić sam uspio „ukrasti“ tri slobodna dana i otići kući da malo obiđem svoje i vidim kako su jer, kako sada stvari stoje, prije ljeta neću u svoj rodni kraj. Svaki dan redovito posjetim *web-*stranicu župe da vidim što se događa, sve pratim budnim okom.

Nešto za kraj što smo zaboravili?

Za kraj bih još jednom želio pozdraviti sve naše u župi, kao i urednike ovog lista i *web-*stranica *vid.hr* i *vidonjac.com* i pohvaliti vas za ovaj rad jer je lijepo vidjeti kroz fotografije život u župi, gotovo kao da sam kod kuće i zahvaliti svojoj obitelji i prijateljima koji su uvijek uz mene. Hvala vam odsrca. Lijep pozdrav iz hladne Italije. ♦

Matea Lonac

Branko Markota

Reci nam nešto o sebi, kada si se počela baviti rukometom?

Rukometom sam se počela baviti u 5. razredu. Iz Vida smo zajedno krenule Ana Ilić i ja, a poslije su nam se priključile Matea Suton i Danijela Vidović. Prve sam rukometne korake napravila na Jerkovcu za RK Jerkovac s kojim sam se tada natjecala u županijskoj i kadetskoj ligi. Vratarka sam postala slučajno. Na prvome državnom prvenstvu koje smo igrale nedostajala je vratarka i tako sam se našla na голу. Nastupala sam na brojnim državnim natjecanjima za klub, 2004. i 2005. godine osvajamo kadetska prvenstva Hrvatske za 1990. godište i mlađe te brojne turnire. Usporedo sa rukometom počela sam se baviti i nogometom, nastupala sam nekoliko sezona za ŽNK Ombla iz Dubrovnika i ŽNK Split iz Splita jednu sezonu u 1. HNL-u za žene.

Za koje si klubove sve nastupala?

Prvo u RK Jerkovac s kojim sam nastupala u kadetskoj i županijskoj ligi. Inače, RK Jerkovac je klub iz kojeg su poniknula brojna rukometna imena poput reprezentativca Davora

Dominikovića, zatim Goran Čarapina, reprezentativka Ivana Petković itd. Nakon Jerkovca igram za ŽRK Metković koji se natjecao u 2. HRL-u – jug. Zatim igram za ŽARK Split – 1. HRL i 2. liga jug. Split je klub s dugom tradicijom, osnovan 1948. godine, a nekoliko puta mijenjao je ime: Nada, Dalmanada, Dalma, ŽRK Split Calsberg, ŽRK Split, ŽARK Split (Ženski akademski rukometni klub Split). Sa Splitom sam igrala sam četvrtfinale Kupa Hrvatske 2015./2016.g.

Osim klupskog rukometa, uspješno sam se bavila i svečelišnim sportom. Šest godina, od 2011. do 2016. Godine, branila sam boje Splitskog sveučilišta u rukometu i futsalu (dvoranski mali nogomet). S rukometnom ekipom Sveučilišta osvojila sam brojne srebrne i brončane medalje, dok sam s futsal ekipom 2012. i 2013. godine bila prvakinja države i izborila nastup na europskim sveučilišnim prvenstvima, dok smo ostalih godine osvajali druga i treća mjesta na sveučilišnom prvenstvu. Godine 2014. godine kao članica ženske sveučilišne futsal ekipe iz Splita dobivamo rektorovu nagradu za

sportske uspjehe. Dvije godine poslije (2016.) sudjelujem na Europskoj sveučilišnoj univerzijadi u Zagrebu u futsalu za Sveučilište u Splitu.

Do kada se planiraš baviti rukometom?

Ako zdravlje posluži, bar još desetak godina. Nakon toga imam želju ostati u rukometu kao trenerica jer trenutačno pohađam trenerski fakultet pri Kineziološkom fakultetu u Splitu.

Klub u kojem sada igraš?

Trenutačno nastupam u Norveškoj za klub Stryn handball. Ljetos sam imala dosta ponuda od Turske, Francuske, Italije i Norveške, koja mi je bila najbolja i najprimamljivija. Ovo mi je druga sezona da sam tu, prošlu sezonu s klubom sam igrala u 2. diviziji (prvo ide *Eliteserien*, zatim 1. divizija, 2. divizija), a sad smo u 3. diviziji u koju smo ispali nakon brojnih ozljeda igračica i odlaska najbolje igračice na polusezoni. Treninzi su nam 3 – 4 puta tjedno (u Splitu je znalo biti i osam treninga na tjedan), što mi je optimalno jer uz rukomet još i radim u tvornici za proizvodnju mesnih proizvoda.

Kako si se priviknula na život na sjeveru?

Grad u kojem živim ima oko 2500 stanovnika, nalazi se na fjordu Nordfjord, šestom najvećem u Norveškoj. Sunca ima malo, stalno se izmjenjuju snijeg i kiša, dok je ljeti i zimi velika temperaturna razlika dana i noći. Zimi sviće oko 9 sati, a smrači se već prije 16 sati, dok ljeti noć traje samo oko 2 – 3 sata.

Pratiš li događanja u mjestu/župi?

Redovita sam gošća na www.vid.hr ♦

Uz mnoge obljetnice prošle se godine navršila deseta obljetnica od otvaranja *web*-stranice *vidonjac.com* i 10 godina otkako su u Vidu započela mjerenja na meteorološkoj postaji.

Sve je započelo davne, 2006., kada sam otvorio *vidonjac.blog.hr* na kojemu sam u slobodno vrijeme objavio poneku sliku vezanu za naše mjesto. Ubrzo sam vidio da blog nije dobro rješenje jer postoje mnoga ograničenja (besplatan je) pa sam došao na ideju da otvorim *web*-stranicu. U to vrijeme nije bilo lako otvoriti stranicu jer je trebalo poznavati osnove programskog jezika i naučiti rad u programima potrebnima za uređivanje *web*-stranice. Uz pomoć Branke Markote i Marka Marušića, sve da sam i htio odustati, nisam mogao pa sam 1. travnja 2007. otvorio *web*-stranicu *vidonjac.com*. Kako je vrijeme odmicalo, stranicu je posjećivalo sve više posjetitelja pa se do kraja 2007. godine skupilo 40.640 posjetitelja i napravljeno je 15,75 GB prometa, što mi je dalo poticaj da nastavim dalje. Ubrzo smo krenuli s prijenosom svete mise preko interneta, kao i audiosnimkom mise te automatskom meteorološkom postajom. Svi su ti projekti vezani za stranicu *vidonjac.com*, koja je dopuna stranici *vid.hr*, a ne konkurencija. Danas je uistinu rijetko da mala mjesta poput Vida imaju dvije *web*-stranice koje se kontinuirano uređuju i služe kao

Deset godina web-stranice *vidonjac.com* i meteorološke postaje Vid

svojevrсна arhiva događanja u našem mjestu.

Unatoč mnogim „dušobrižnicima“ koji bi voljeli da stranica ne postoji, ona ide dalje, do danas (1. travnja) stranica ima 2.087.105 posjetitelja pa ovim putem zahvaljujem svima koji kontinuirano posjećuju i prate rad stranice te vas pozivam na daljnju suradnju kako bismo naše mjesto promovirali na lijep i prihvatljiv način.

Osmog listopada 2007. u suradnji s udrugom *Crometeo*, mjesnim odborom Vid te gradom Metkovićem u Vid je postavljena automatska meteorološka postaja koja je u to vrijeme bila prva takva u našoj županiji. Postaja izmjerene vrijednosti šalje na računalo koje preko posebnog softvera obrađuje podatke i šalje ih na internet. Meteorološki podatci iz Vida dostupni su svakih 5 minuta preko računala i mobitela gdje god se nalazili. Dovoljno

je da posjetite *web*-stranice *vid.hr*, *vidonjac.com*, *metkovic.hr*, *pljusak.com* te *awekas.at* i meteorološke podatke iz Vida imate kao na dlanu. U ovih deset godina zanimanje za meteorologiju i postavljanje meteoroloških postaja u našoj županiji još uvijek je jako maleno, dijelom zbog neznanja, a dijelom i zbog financijskih sredstava do kojih je vrlo teško doći.

Svijetli primjer suradnje bila je bivša gradska vlast (MOST) na čelu s gradonačelnicom Katarinom Ujđur koja je u suradnji s gradskim tvrtkama izdvojila novčana sredstva za kupnju nove i kvalitetnije postaje kojom će mjerenja imati minimalna odstupanja u usporedbi sa službenim podacima. Na kraju se zahvaljujem i gđi Danijeli Kešina te udruzi *Crometeo* i HSSKD-u Naronu koji su pomogli oko realizacije cjelokupnoga projekta. ♦

Iznimno hladan siječanj 2017.

Vicko Marušić

- Prvi dan nove godine, a ujedno i mjeseca siječnja, započeo je s minimalnom temperaturom od $-4\text{ }^{\circ}\text{C}$, dok je dnevna temperatura uz sunčano vrijeme bila $10\text{ }^{\circ}\text{C}$, što će biti najviša dnevna temperatura u prvih 20 dana siječnja. Nakon toga uslijedilo je nekoliko dana s maksimalnom temperaturom koja se kretala od 6 do $8\text{ }^{\circ}\text{C}$.
- Dan prije iznimne hladnoće (5. siječnja) bio je kišoviti i prohladan uz maksimalnu temperaturu od $6\text{ }^{\circ}\text{C}$.
- 6. siječnja stiglo je veliko zahladnjenje koje je zahvatilo cijelu zemlju. U kontinentalnim je krajevima padao snijeg, a uz priobalje je puhala vrlo jaka bura. Od ponoći s $+0,7$ stupnjeva temperatura je bila u stalnom padu i u cijela 24 sata ispod ništice, a najniža je bila $-4,5$ stupnjeva u ponoć 6./7. siječnja, a idućeg dana bila je i niža.
- 7. siječnja bio je samo jedan u nizu iznimno hladnih dana koji su nam uslijedili. Minimalna je temperatura iznosila $-7,4\text{ }^{\circ}\text{C}$, a to je bila ujedno i najniža minimalna temperatura u siječnju u posljednjih 10 godina, otkada u Vidu postoji meteorološka postaja (prije toga najhladnije jutro

bilo je u siječnju prošle godine (2016.), kad se minimalna temperatura spustila do $-5,9\text{ }^{\circ}\text{C}$. Uz iznimno niske temperature, velikoj je hladnoći pridonosila jaka bura koja je puhala cijelo vrijeme pa je osjet hladnoće bio i do više od $-12\text{ }^{\circ}\text{C}$. Uz sunčano vrijeme najviša je dnevna temperatura iznosila hladnih $-3,5\text{ }^{\circ}\text{C}$, dok je srednja dnevna temperatura bila $-5,7\text{ }^{\circ}\text{C}$, što se nije zabilježeno više od 15 godina.

- 8. siječnja bio je najhladniji dan. Bura je tijekom noći sa 7. na 8. siječnja prestala pa se minimalna temperatura spustila na $-8,5\text{ }^{\circ}\text{C}$, što je nova najniža temperatura u siječnju. Uz sunčano vrijeme maksimalna je temperatura bila $+0,6\text{ }^{\circ}\text{C}$.
- 9. siječnja najniža je temperatura bila $-5,5\text{ }^{\circ}\text{C}$ stupnjeva u 23.44 h, a najviša $+2,8$ u 14 h.
- 10. siječnja najniža je temperatura bila $-7,6$ stupnjeva u 5.35 h, a najviša $0,3$ stupnja u 13.18 h, oko ništice (u plusu), bila je samo oko sat vremena (13 – 14 h). Ostali dio dana i noći bila je u minusu. Navečer oko 22 h bilo je slaboga snijega nošena burom koji je ubrzo prestao.
- 11. siječnja najniža temperatura od $-7,4$ stupnja bila je u 22 h (noć na 12. siječnja),

najviša $0,1$ stupanj u 14.30 h, na nuli od 14 do 16 h. Rano jutro u 4 h uz buru zalepršala je pokoja pahulja snijega, a u Dubrovniku je palo 8 cm snijega.

- 12. siječnja najniža je temperatura $-7,6$ u ponoć, a najviša $-0,4\text{ }^{\circ}\text{C}$ u 22.40 h.
- 13. siječnja najniža je temperatura bila $-1,3\text{ }^{\circ}\text{C}$ u 0.30 h, nakon čega je u konstantnom porastu zbog dolaska ciklone „Matej” koja je u naše krajeve donijela južinu, kišu te osjetno zatopljenje, tako da je u 17 h poslijepodne izmjereno $12,6\text{ }^{\circ}\text{C}$. Toga dana palo je 30 l/m^2 kiše, što nije zabilježeno od 20. Svibnja, kada je palo 70 l/m^2 .
- Nakon 13. siječnja uslijedilo je oblačno vrijeme uz slabu do umjerenu buru. Temperature su bile u minusu (14. i 15. siječnja), a nakon toga minimalne su bile od $+3$ do $+5\text{ }^{\circ}\text{C}$.
- U prvih 20 dana siječnja zabilježeno je 13 dana s temperaturama ispod ništice, dok je sedam dana bilo s pozitivnom temperaturom.
- U razdoblju od 6. do 12. siječnja srednja je dnevna temperatura bila u minusu, što se nije dogodilo od veljače 2012., kada nas je zadesio nezapamćen snijeg visine 57 cm.
- Zanimljivo je i to da u tom mjesecu nismo imali utjecaj atlantskih ciklona koje bi nam donijele višednevnu južinu i kišu kao što je to znalo biti u prethodnim godinama.

Unatoč tomu snijeg nam nije pao, iako su se zabijeljeli svi dalmatinski otoci, kao i grad Dubrovnik u kojem je posljednji snijeg pao prije 8 godina.

- Ovogodišnji siječanj bit će najhladniji od 2007. godine (otkada imam prikupljene podatke izmjerene meteorološkom postajom), a do sada srednja mjesečna temperatura bila je +4,8 °C (najhladniji siječanj 2012.), dok će ovogodišnji biti s srednjom temperaturom oko +2 °C.
- Ovogodišnji siječanj bit će drugi najsušniji mjesec u

Grafikon prikaza temperature i oborina u Vidu za siječanj 2017.

- posljednjih 10 godina: 2012. palo je 33 l/m² kiše, dok je ove, 2017. palo 56 l/m².
- Najkišoviti siječanj bio je onaj iz 2015., kada je palo 306 litara kiše.

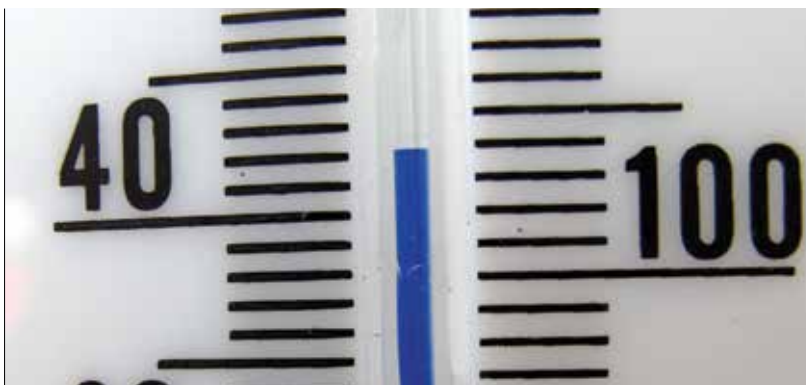
- Bilo kako bilo, iza nas je najhladniji siječanj u posljednjih 10 godina u kojemu je za cjelokupni dojam prave zime nedostajao samo snijeg. ♦

Novi temperaturni rekord u Vidu

Vicko Marušić

Najjači toplinski val u dosadašnjem ljetima, a vrlo vjerojatno i jedan od najjačih u znanoj meteorološkoj povijesti naših krajeva, započeo je s posljednjim danom srpnja 2017., kada je u Vidu izmjereno 38,5 °C. Ovaj val vrućina bio je izniman dijelom zbog visokih temperatura, a dijelom i zbog njegova trajanja. S prvim danom kolovoza na meteorološkoj postaji u Vidu izmjereno je 39,7 °C. Tijekom nadolazeće noći i jutro temperatura se nije spustila ispod 22 °C, a već u 9 h sljedećeg dana bila je 30 °C, dok je u 13 h izmjereno 39,5 °C, a samo pola sata poslije postavljen je novi

rekord za Vid 41 °C. Međutim, tu nije bio kraj, nego je 2. kolovoza 2017. u 14.55 h izmjereno **42,1 °C**, što je najviša temperatura u posljednjih 10 godina otkako se temperatura mjeri meteorološkom postajom koja je postavljena po standardima SMO-a. Dosadašnji je rekord

bio onaj od 21. srpnja 2007., kada je u Vidu izmjereno 40,8 °C. Nažalost, ekstremne vrućine nastavile su se i idućih 5 dana, kada se temperatura kretala od 39 do 41 °C, što je u konačnici rezultiralo toplijim ljetom od dosadašnjega prosjeka. ♦

Statistika padalina u 2017. godini

Vicko Marušić

2017. godina je druga najsušnija u periodu od 2007.-2017., najmanje oborina zabilježeno je u 2011. godini u kojoj je palo 660,9 mm kiše. ♦

Mjesec u godini	Količina padalina
1. mjesec - siječanj	56,5 mm
2. mjesec - veljača	110,2 mm
3. mjesec - ožujak	52,5 mm
4. mjesec - travanj	106,2 mm
5. mjesec - svibanj	44,4 mm
6. mjesec - lipanj	4,8 mm
7. mjesec - srpanj	22,0 mm
8. mjesec - kolovoz	6,7 mm
9. mjesec - rujan	156,4 mm
10. mjesec - listopad	31,6 mm
11. mjesec - studeni	200,6 mm
12. mjesec - prosinac	98,0 mm
Ukupno 2017. godina	889,9 mm

Min/Max temperature u 2017. godini

Vicko Marušić

- U siječnju 2017. godine zabilježena je najniža minimalna temperatura (-8,5°C) u posljednjih 10 godina od kada se mjerenja vrše pomoću meteorološke postaje.
- U Kolovozu 2017. godine zabilježena je najviša maksimalna temperatura (42,1°C) u posljednjih 10 godina od kada se mjerenja vrše pomoću meteorološke postaje. U

istoj godini imali smo novu najnižu i najvišu temperaturu zraka

Napomena: Svi podaci dobiveni su pomoću automatske meteorološke postaje WMR968NX. U tablici su min/max temperature za svaki mjesec, a temperature zraka po danima možete pogledati na web stranici vidonjac.com ♦

Mjesec u godini	Min. temperatura	Max. temperatura
1. mjesec - siječanj	08.01.2017 = -8,5°C	31.01.2017 = 13,9°C
2. mjesec - veljača	21.02.2017 = -1,5°C	27.02.2017 = 19,9°C
3. mjesec - ožujak	02.03.2017 = +1,2°C	30.03.2017 = 25,9°C
4. mjesec - travanj	22.04.2017 = +0,6°C	27.04.2017 = 24,5°C
5. mjesec - svibanj	02.05.2017 = +8,4°C	15.05.2017 = 30,1°C
6. mjesec - lipanj	09.06.2017 = +14,7°C	24.06.2017 = 37,6°C
7. mjesec - srpanj	02.07.2017 = +16,7°C	08.07.2017 = 38,6°C
8. mjesec - kolovoz	24.08.2017 = +15,1°C	02.08.2017 = 42,1°C
9. mjesec - rujan	22.09.2017 = +8,8°C	01.09.2017 = 33,1°C
10. mjesec - listopad	29.10.2017 = +4,5°C	15.10.2017 = 26,6°C
11. mjesec - studeni	29.11.2017 = -0,5°C	13.11.2017 = 20,9°C
12. mjesec - prosinac	20.12.2017 = -3,0°C	12.12.2017 = 18,0°C

Na ljetnoj sceni GKS-a okupila se 14. srpnja 2017. brojna publika koju je u ime odsutnoga ravnatelja Ustanove za kulturu i sport Milana Kapovića pozdravio njegov pomoćnik Ante Zovko te ujedno pjevačima zaželio dobre nastupe. U ime župana Nikole Dobrosravića publiku i izvođače pozdravila je njegova zamjenica Žaklina Marević, dok je zamjenik gradonačelnika Damir Raić to učinio u ime odsutnoga gradonačelnika Dalibora Milana, nakon čega je otvorio Festival. U konkurenciji 14 pjevača/pjevačica nastupio je naš župljanin Ivan Volarević iz Pruda. On je prema glasovima publike pobijedio pjesmom „Zadnja želja“. Našem Ivanu, koji je član pučkih pjevača, čestitamo. ♦

Ivan Volarević

pobjednik „Glasa Neretve“

Ivan Volarević, pobjednik "Glasa Neretve"

Pregled zbivanja u župi Vid tijekom 2017. godine u najkraćim crticama

Branko Markota

SIJEČANJ

7. - 13. I. – Najhladniji dani u godini, s konstantnim temperaturama ispod ništice, a najniža je temperatura bila -8,5 stupnjeva 8. siječnja u 7 sati.

27. I. – U organizaciji Hrvatskoga muzejskog društva i Arheološkog muzeja „Narona2 održana je „Noć muzeja“. Tema ovogodišnje „Noći muzeja“ u Arheološkom muzeju „Narona“ bila je glazbeno putovanje kroz prošlost, od antike do naših dana, uz specijalizirana stručna vodstva, predstavljanje gastronomske ponude nerevanskoga kraja i kušanje vina obiteljskih vinarija s poluotoka Pelješca.

VELJAČA

5. II. – U organizaciji BK Metković i suorganizaciji TZ Grada Metkovića te pomoći Sekcije mladih Vid u Vidu su održane biciklističke utrke XC Stipe Čamber kids race na stazi duljine 2,7 km i 8. kola REKREATIVNE LIGE DALMACIJE XCM „STIPE ČAMBER“ na kojoj je nastupilo 108 natjecatelja (utrka XCM).

12. II. – U organizaciji Udruge mladih Vid na Naronitanskom trgu ispred Arheološkog muzeja „Narona2 održana je 4. raštikijada, gastronomsko-zabavna manifestacija u kuhanju raštike i suhog mesa.

25. II. – U Arheološkom muzeju „Narona“ otvorena izložba *Deset godina od izgradnje Arheološkog muzeja „Narona“*.

28. II. – Održan zadnji dan poklada. Prema tradiciji Veliki mačkari Vida i Pruda međusobno su obilazili mjesta, a sve je završeno suđenjem i paljenjem Marka Krnjevala na velikoj rivi u Vidu i Prudu. Nakon presude Krnji nastavljen je zabavni program pod šatorom.

TRAVANJ

- ispred crkve sv. Ivana u Prudu uklonjene stare napuknule ploče na mjesto kojih su ugrađene nove, kamene.

- u okviru Projekta modernizacije javne rasvjete Grada Metkovića, demontirane stare visokotlačne natrijeve i živine svjetiljake te montirane nove, temeljene na LED tehnologiji. U dijelu Ulice dr. Franje Tuđmana (od Pejara) i Brnasi postavljeni su stupovi javne rasvjete i sama rasvjeta, čime je osvijetljena i ova zacijelo najfrekventija i zadnja ulica bez javne rasvjete u mjestu.

- druga stranica mjesta www.vidonjac.com obilježila 10 godina.

17. IV. – U Kominu održan 17. festival žudija na kojemu su sudjelovale i naše žudije.

28. IV. – Povijesna postrojba „Domagojevi strijelci“ sudjelovala na obilježavanju 26. obljetnice 4. gardijske brigade u Splitu.

SVIBANJ

5. V. – U Muzeju grada Splita, Galeriji Dioklecijan, otvorena je tematska izložba „Forum Naronitanum“ kao dio niza događanja kojima Arheološki muzej „Narona“ ove godine obilježava 10 godina rada Muzeja kao samostalne ustanove. Splitska izložba održava se u programu događanja Dana grada i blagdana splitskoga nebeskog zaštitnika **sv. Dujma, tzv. Sudamje, koji se slavi u nedjelju 7. svibnja**. Na otvaranju je nastupio ženski dio KUD-a ŽUPA VID i izveo nekoliko narodnih napjeva našega kraja.

7. V. – Župni pjevački zbor mladih nastupio u crkvi sv. Josipa Radnika u Kadinoj Glavici kod Drniša. Tu crkvu opslužuje Metkovac fra Ilija

Mikulić. Naša raspjevana mladost oduševila je nazočan puk, a oni su bili iznimno raspoloženi zbog ugone koju su, kako sami kažu, osjećali cijelo vrijeme.

12. V. – Svečanim misnim slavljem s procesijom proslavljen je blagdan sv. Leopolda Bogdana Mandića u Prudu.

14. V. – U župnoj crkvi u Vidu održana je prva sveta pričest za 13 prvopričesnika naše župe.

21. V. – Održan 1. krug izbora za gradonačelnika i gradsko vijeće te župana i Županijsku skupštinu.

22. V. – Pobjedom u zadnjem kolu UMA Metković MNK Vid obranio prošlogodišnju titulu prvaka.

27. V. – „Domagojevi gusari“ po četvrti put sudjelovali na Lađarskom kupu Grada Zagreba.

28. V. – U crkvi Gospe Snježne sv. potvrdu primilo je 16 krizmanika naše župe, a sakrament je podijelio nadbiskup Marin Barišić.

29. V. – MNK Vid osvojio kup UMA Metković.

LIPANJ

1. VI. – na groblju u Vidu blagoslovljen Središnji križ prema idejnom rješenju arhitekta Damira Taslaka.

2. VI. – Na Naronitanskom trgu u Vidu instaliran je sustav javnih bicikala.

4. VI. – Održan 2. krug izbora za gradonačelnika grada Metkovića na kojemu je izabran Dalibor Milan (HDZ).

13. VI. – 20. obljetnica svečanog otkrivanja spomenika knezu Domagoju, koje se zbilo u petak 13. lipnja 1997.

24. VI. – Svečanim misnim slavljem na Dragoviji (u 8.30 h) i Prudu (10.30 h) s procesijama u dijelu naše župe proslavljen je blagdan nebeskog zaštitnika Rođenje svetog Ivana Krstitelja, tzv. Ivandan. Na Dragoviji su Ante i Tonka Plečaš proslavili zlatni pir – 50 godina braka.

30. VI. – U Prudu osnovana udruga „Eko Izvor“.

SRPANJ

8. - 10. VII. – Najtopliji period ovog ljeta do sada. Najviše dnevne temperature dosezale su +38,5 stupnjeva.

15. VII. – Na ovogodišnjem Glasu Neretve, najstarijem festivalu pjevača amatera u dolini Neretve, prema glasovima publike, pobijedio je Ivan Volarević iz Pruda, koji je izveo pjesmu „Zadnja želja“.

22. VII. – U Prudu je održana fešta 5. Prudska noć.

28. VII. – U organizaciji Arheološkog muzeja „Narona“ u Vidu je održana kulturna manifestacija 7. „Rimska noć u Naroni“ osmišljena kao jednodnevni festival antike na kojem se na zabavan i edukativan način prezentiraju nekadašnji život, obrti i običaji starih Rimljana.

KOLOVOZ

4. VIII. – Održan 13. lađarski Kup kneza Domagoja, utrka lađa na Norinu, na kojemu je sudjelovalo pet ekipa: 1. UL Gospa Karmelska Krvavac, 2. Crni put, 3. KUU Škrapa Momići, 4. Jerkovic, 5. Veterani 4.gardijske brigade.

5. VIII. – Svetim misama u 5, 7 i 9.30 s procesijom u Vidu proslavljen je blagdan Gospe Snježne, u narodu poznatije kao Ledene Gospe, zaštitnice Vida. Glavnu svetu misu s procesijom u 9.30 predvodio je i propovijedao dekan nere-tvanskog Dekanata monsinjor Stipe Jerković u koncelebraciji s 12 svećenika.

12. VIII. – Domagojevi gusari sudjelovali na 20. maratonu lađa.

10. - 13. VIII. – U organizaciji KKK Sveti Vid održane pripreme mladih kajakaša iz Vida i natjecanje.

18. VIII. – U organizaciji KUD-a Župa Vid održana 3. Noć folklora na kojoj su, uz domaćina, nastupili KUD Šokadija iz Lipovca i KUD Zora Gorica/Struge kod Čapljine.

26. VIII. – Zadnje subote u kolovozu kod Križa održana 3. Noć Gradine, fešta ove vidonjske četvrti.

LISTOPAD

28. X. – Za višednevnog boravka u našoj županiji predsjednica RH Kolinda Grabar-Kitarović posjetila Vid i pritom razgledala Arheološki muzej „Narona“.

STUDENI

5. XI. – U organizaciji SU „Neretva run“ u Metkoviću je održan 1. Mandarina polumaraton duljine 21 km te utrka građana 5K za Manuelu na stazi duljine 5 km. Start obiju utrka bio je na mostu u Vidu.

– U Arheološkom muzeju „Narona“ u Vidu otvorena je izložba „Vid Vidu“ – izložba kamenih spomenika koje su Arheološkom muzeju „Narona“ darovali mještani Vida.

18. XI. – U povodu obilježavanja 26. godišnjice žrtve Vukovara i Škabrnje Udruga mladih organizirala u Vidu paljenje svijeća na tamošnjem mostu.

PROSINAC

22. XII. – U organizaciji HSSKD-a Narona – sekcija Mladi Vid održan je prvi Humanitarni advent. Uz obilje pića koje se prodavalo po simboličnim cijenama moglo se kušati nekoliko vrsta domaćih jela te se zasladiti domaćim fritulama. Sav iznos od prikupljenih donacija te prodaje jela i pića naši mladi donirat će domu „Ivana Pavla II.“ u Međugorju.

26. XII. – Generacijski turnir Vidonjske školske generacije dogurao je do svoje jubilarne, pete godine. Pobjedu je odnijela ekipa 1995. godišta i time postala najtrofejnija ekipa s tri naslova ispred ekipe 1991. godišta s dvama naslovima. Treće mjesto pripalo je ekipi 2001. godišta.

Obitelj je...

Obitelj je kada imaš sestru i brata i svaki dan te grle mama i tata.

Tu su djed i baka jer njihova ljubav je velika i jaka.

Obitelj je kada se svi u kući slože i tad se sve na svijetu može.

Obitelj nije batina, psovka i galama, niti u kutu uplakana mama.

Obitelj je kad nitko na tebe ne diže ruku i kad se s osmjehom svi u kući „tuku“.

MIRJANA KEŠINA
4.razred

Moja Marija

Tvoja je ljubav veća od zakona:
Ona nikad nije sebična već poštena i darežljiva.

Ti si naša majka, ti si naša duša i snaga,
ti si uz mene kad me boli i peče,
tvoje ruke me uvijek iznova izliječe.

Majko Marijo, ti si moje svjetlo što me vodi kroz tamu.

O, Marijo majko naša ti si moja sreća i ljubav najveća.

LUCIJA BORAS
4. razred

Moja obitelj

Moja obitelj je samo moja, s danima punim veselih boja.

Moja obitelj je tvrđava snažna, u kojoj je svaka ručica važna.

Moja obitelj je zagrljaj nježni, topla i kad je dirne pokrivač sniježni.

Moja obitelj je sunce što sja, jer svaku tugu i otjerat zna.

Moja obitelj je ljubav koja raste u njoj se svi poljubcima časte.

KRISTINA KLOBUČIĆ
4. razred

Molitva za obitelj

Bože ljubavi i dobrote, tebi povjeravamo svoju obitelj, i sve obitelji naše nadbiskupije, domovine i cijelog svijeta.

Daruj nam snagu svoga Duha, da spoznamo i promičemo svetost braka i obitelji.

Blagoslovi zajedništvo supruge i daj im milost da velikodušno prihvaćaju dar života.

Prosvjetljuje djecu i mlade i ispuni im srca životnom radošću i snagom istinske ljubavi.

Sve nas blagoslivljaj zajedništvom u Tvojim svetoj Crkvi da se u svakoj našoj obitelji žive i navještaju divna djela spasenja.

Daj Gospodine da i naše obitelji budu izvor radosti i života.

Gospodin u našim srcima

Gospodine Bože naš, ti si veliko i moćno stvorenje koje stvara naše živote.

Stvorio si mnogo divnih stvari. Puniš nam živote ljubavlju, dobrotom i milošću prema drugima. Dao si nam sve i mi to tebi uzvraćamo. Divimo se tebi i svojoj snazi koju nam daješ. Gospodine Bože naš mi te poštujemo i volimo, gledamo te pred Križem i pjevamo ti pjesme. Osjećam cijelo moje srce koje tebi želi doći, da me usrećiš i zagrliš svojim divnim rukama. Ti si jedno veliko i moćno stvorenje, koje svaki čovjek nosi u svom srcu. Amen.

NIKA ORŠULIĆ
4. razred

More

Zalaskom Sunca u more
pustim misli da mi otplove,
nostalgija ili srca čežnja
uhvati me u sjeni borova.

To more šumi i govori
ostat ćemo skupa u sreći i boli
to more ljubi oči tvoje,
to more raspleće kose moje.

U tebi sam našla ljubav svoju,
zagrlj me more kad me boli,
za tebe živim, s tobom dišem
o tebi pjevam, za tebe pišem.

Ćaća

Dobro si nam govorio, ćaća,
i lipo nas svitovao vazda.
Tvoje riči i sad pamtim,
ali tad sam bila mala.

Mala kao tić u gnizdu
nikom zla nisam tila,
diti njim pogledom gledala,
sve oko sebe sam ljubila.

A sad me, ćaća moj,
život teže naučija,
svi tvoji se riči sićam
što si mi šapatom govori.

Hrvat je uvik bija i osta
pa makar mu oči vadili
jezik čupali ili ruke vezali,
on će uvik svoju zemlju voliti.

Boga molit i u crkvu odit,
Gospu zvati i svecima postit,
dom čuvat spreman i umrit
jer Hrvat se u Hrvatskoj rodi.

Blažena toplina

Noć pomalo prolazi,
noć krila bilih
iznad vale mojih snova
di maestral uvijek pirka.

Razdanjuje se, počinje dan,
sve se opet ponavlja
kao srce vremena u kolu života.

Vani je rosa već davno ispijena
jača vrućina i postaje sve veća
poput ključale vode
koja se prelijeva preko vaporeća,
sve gori od Sunčevih jezičaka.

Nebo je čisto, samo poviše otoka
stidljivo poviruje pokoji oblacić,
zaostaje i mijenja svoj oblik
poput ptice koja zaostaje iz jata.

Pogled mi odluta na visoke
borove
koji poput stražara stoje
tu ispod kuće, tik uz more.

Kroz njih sunce poviruje
igra se, smijucka,
a moja duša ovaj tren uživa.

Jedan bezobrazni oblacić
želi ga utrnuti,
ali ga vjetrić malo pogura,
a niz moje lice
slijeva se blažena toplina.

Mjeseče, prijatelju moj

Opuštena sjedim na kamenoj
meji

čekam starog prijatelja Mjeseca
da mi pruži svoje staračke ruke
kroz dolazeći tihi povjetarac.
Bonaca, samo se čuju potoci
cvrčaka.

Ugledam ga, dolazi u božanski
vrt,

vrt nebeskog prostranstva.

Sa smiješkom ga pozdravim,
iz prikrajka oka namigne mi.

Zahvalim mu na ljepoti
na putu rosnom i smilju
mirisnom

na dobroti zemlje i mora
što mi iz njedara uzima i
višestruko pruža.

Mjeseče, hvala ti na ispunjenim
snovima

more je zauzelo čitavo tijelo
moje.

Mjeseče, stara moja ljubavi,
moja mladosti i starosti,
nemoj mi se podrugljivo smijati.
Ti dolaziš, prolaziš i odlaziš kroz
vječnost,

ja sam samo jedno zrno prašine
u tom ciklusu vječnom.

Blago me pogleda, a zatim
prolije žutu svjetlost po vali
koja se razlijeva u neobičnim
mlazovima.

To se nebo kupa

preliveno žarkim svjetlom
u srebrnom ogledalu mora.

Pozdravljam te, prijatelju moj,
do novog susreta lijepo mi sjaj.

Želim ti mirnu noć.

MIRJANA ŠEPAROVIĆ EX BAČIĆ

Predsjednik RH dr Franjo Tuđman i ministar obrane Gojko Sušak na otvaranju spomenika knezu Domagoju u Vidu 13.lipnja 1997.g.